

Лекційний модуль із курсу “Літературне краєзнавство”

Тема 1: Літературне краєзнавство як навчальний предмет. Літературне краєзнавство на Херсонщині

План

1. Літературне краєзнавство як наукова галузь.
2. Об’єкти і джерела літературного краєзнавства.
3. Форми і види літературно-краєзнавчої роботи.
4. Розвиток літературного краєзнавства на Херсонщині в ХІХ-ХХ ст.

Література

1. Белий Д. З історії українського просвітницького руху на Херсонщині 1917-1920 рр. / Д. Белий. – Херсон, 1995. – 76 с.
2. Векслер И.Н. Херсон и его жители / Иосиф Векслер. – Запоріжжя, 2005. – 119 с.
3. Видано в Херсоні: 1842-1942: каталог місцевого друку / авт.-укладач О.В.Лянсберг. – Херсон, 2009. – 199 с.
4. Використання матеріалів літературного краєзнавства на уроках української літератури в середній школі: метод.реком. – Миколаїв, 1991. – 55 с.
5. Вишиванка: Херсонський літературно-художній збірник. – К. – Херсон: Просвіта, 2007-2017. – № 1-5.
6. Вісник Таврійської фундації (ОВУД). – Вип.1-16. – К. – Херсон: Просвіта, 2005-2017.
7. Гойдалки над степом: херсонські письменники – дітям. – Херсон: Наддніпряночка, 2009. – 295 с.
8. Голобородько О. Живильні промені: краєзнавчі розвідки, портрети сучасників / О. Голобородько. – Херсон: ПАТ “ХМД”, 2014.
9. Голобородько Я. Письменники і Херсон / Я.Ю.Голобородько. – Херсон, 2003. – 126 с.
10. Горностаев Е.В. Улица Суворова. Суворовская: нетленная летопись края / Евгений Горностаев. – Херсон: Наддніпряночка, 2007. – 224 с.
11. 25: антологія творів херсонських авторів. – Херсон: Айлант, 2017. – 100 с.
12. З історії Херсонської губернії: 1803-1920 рр. : зб. док. до 210-річчя створення Херсонської губернії.– Херсон, 2013.

13. З любов'ю до рідного краю: методичні рекомендації на допомогу популяризації в бібліотеках творчості сучасних херсонських поетів. – Херсон, 1995. – 26 с.
14. Забуттю не підлягає: Нариси. Спогади. Оповідання. – Херсон, 1994. – 360 с.
15. Загороднюк В. Висока хвиля “Білого берега” / В.Загороднюк // Вісник Таврійської фундації (ОВУД). – Вип.7. – К. – Херсон: Просвіта, 2010. – С.236-241.
16. Загороднюк В. 60 років творчої дороги / В.Загороднюк // Степова симфонія: антологія творів херсонських письменників: збірка творів. – Херсон: Айлант, 2019. – С.3-12.
17. Історія міст і сіл УРСР: у 26 т.: Херсонська область. – К., 1972. – 687 с.
18. Історія Просвіти Херсонщини. – К. – Херсон, 2002. – Т.1.
19. Історія Херсона XVIII-XIX вв.: ил. енциклопедія: в 2 частях / сост. П.Е.Осьминин, И.Н.Илиади. – Херсон, 2014. – 848 с.
20. Каляка М. Літературна лоція Херсонщини (XVII – початок XXI ст.): довідник: у 2 томах / М.Каляка. – К.: Просвіта, 2009.
21. Каляка М. “Степові”– 110: нарис про херсонський часопис /М.Каляка. – Херсон, 1996. – 8 с.
22. Кононенко Владислав. Вартість життя і совісті: Літ. критика. Мала проза / В.Кононенко. – Херсон, 1995.
23. Коротецкий А. Летопись Херсона / Александр Коротецкий. – Херсон, 2004. – 283 с.
24. Література рідного краю: методичний посібник /авт.: Немченко Г.В., Немченко І.В. – Херсон, 1994. – 100 с.
25. Лубчак В. Херсонський альманах «Степ»: дискусійні питання, гіпотези, перспективи. – Херсон: Айлант, 2006. – 55 с.
26. Неживий О., Нежива Л. Література рідного краю: підручник-хрестоматія: 10 клас. – Луганськ, 2001.
27. Немченко І.В. Південноукраїнські літературні альманахи XIX – початку XX століть і їх роль у розвитку національної культури / І.Немченко // Заселення Півдня України: проблеми національного та культурного розвитку: наук. доп. Міжнар. наук.-метод. конф. – Херсон, 1997. – Ч. 2. – С. 249 – 252.
28. Немченко І.В. “Рідна тирсо, – колиско моя!..”: образ Херсонщини в художній літературі / І.Немченко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): Літературно-науковий збірник. Випуск 9. – К.–Херсон: Просвіта, 2013. – С.68-94.
29. Параскевич П.К. Статті, тези, есе, інтерв'ю / П.К.Параскевич. – Херсон, 2017. – 246 с.
30. Письменники України:Бібліографічний довідник. – К., 2007. – 514 с.
31. Позакласна й позашкільна робота з літературного краєзнавства: методичні рекомендації /авт.: Немченко І.В. – Херсон, 1998. – 38 с.
32. Поліщук В.Т., Поліщук М.П. Література рідного краю: літературна Черкащина: підручник.- Черкаси, 2013. – 510 с.

33. Постриган Л. Письменники Херсонщини: біограф. довідник / Л.Постриган. – Херсон, 2008. – 23 с.
34. Рябінін-Скляревський О. Херсонський гурток Русова 1885-1889 рр. / О. Рябінін-Скляревський.- Запоріжжя, 2003. – 72 с.
35. Серед степу широкого...: Шевченкіана Херсонщини. – Херсон: Гілея, 2014. – 191 с.
36. Скороход А.Н. Херсон: вчера и сегодня: сб. очерков / Александр Скороход. – Херсон, 2008. – 252 с.
37. Сухопаров С. Старый Херсон Сергея Сильванского / С.Сухопаров. – Херсон,2002. – 263 с.
38. Уклін земний тобі, Херсоне!: Херсон у художній літературі: збірник. – Сімферополь,1978. – 167 с.
39. Українська літературна енциклопедія: у 5 т. – К.,1988-1995. – Т.1-3.
40. Щерба Т. Причетні до слова: нариси, штрихи до літ. портретів / Т.Щерба.- Херсон, 2011. – 367 с.
41. Щерба Т. Роздуми над книжками: нариси, статті, відгуки, рецензії, передмови / Т.Щерба. – Херсон, 2011. – 293 с.
42. Щерба Т. Цілющі острови духовності: література Таврійського краю: навчально-методичний посібник для вчителів / Т.Щерба. – Херсон, 2001. – 184 с.
43. Щерба Т. Шляхом пілігримів: із книжкового потоку / Т.Щерба. – Херсон, 2001. – 332 с.
44. Щерба Т. Світло духовності у слові та скульптурі: есе, рецензії, відгуки: / Т.Щерба. – Херсон: Айлант, 2015. – 210 с.

Тема 2: Життєвий і творчий шлях Дніпрової Чайки

План

1. Біографічні відомості про Дніпрову Чайку. Письменниця в критиці.
2. Дніпрова Чайка і Херсонщина.
3. Жанрове й тематичне багатство поезії Дніпрової Чайки.
4. Здобутки письменниці в галузі малої прози.
5. Жанр поезій у прозі в доробку авторки.
6. Драматургія письменниці.
7. Особливості художньої манери Дніпрової Чайки.

Література

- 1 Бондаренко Л. Компаративний аналіз на уроках літературного краєзнавства (на прикладі казок Дніпрової Чайки) // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 8. – К.–Херсон : Просвіта, 2012. – С.85-89.Вишневська Н. Дніпрова Чайка і її твори / Н. Вишневська // Дніпрова Чайка. Вибрані твори. – К.: Дніпро, 1987. – С. 5-20.
- 2 Голобородько О. Василевські / Олександр Голобородько // Наддніпрянська правда. – 1991. – 12 грудня.
- 3 Голобородько О. Дніпрова Чайка та Софрон Круть / Олександр Голобородько // Голобородько О. Живильні промені: краєзнавчі розвідки, портрети сучасників.- Херсон: ПАТ “ХМД”, 2014. – С.51-56.
- 4 Голобородько Я.Ю. Дніпрова Чайка / Я.Ю.Голобородько // Голобородько Я.Ю. Літературний процес Таврійського краю: навчально-методичний посібник. – Херсон, 2000. – С. 9-20.
- 5 Голобородько Я.Ю. Південний ареал. Консорціум літературної Таврії: роман-монографія / Я.Ю.Голобородько. – К, 2007. – С.33-48.
- 6 Голобородько Я.Ю. Поетична тональність Дніпрової Чайки / Я.Ю.Голобородько // Українська література в загальноосвітній школі. – 2001. – № 6. – С. 47-53.
- 7 Голобородько Я.Ю. Творчий шлях Дніпрової Чайки / Я.Ю.Голобородько // Голобородько Я.Ю. Художні постаті Херсонщини: література рідного краю: експериментальний підручник для середніх закладів освіти. – Херсон, 2000. – С. 25-41.
- 8 Дніпрова Чайка. Вибрані твори / передм. Н.Вишневської. – К.,1987. – 279 с.
- 9 Дніпрова Чайка: літературні розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон, 1996.
- 10 Килимник О. Дніпрова Чайка / О.Килимник // Дніпрова Чайка. Твори. – К.: ДВХЛ, 1960. – С. 3-20.
- 11 Дніпрова Чайка і розвиток української культури: тези міжвуз. наук. конф. – Херсон, 1991. – 112 с.
- 12 Дніпрова Чайка. Проводи Сніговика-Снігуровича / передм.О.Колініченко. – К., 2009. 207 с.
- 13 Ковалів Ю. Історія української літератури : кінець XIX – поч.XXI ст.: у 10 т. – К, 2013. – Т.1. – С.351-355.
- 14 Колініченко О. Легендарна Чайка / О.Колініченко // Дніпрова Чайка. Проводи Сніговика-Снігуровича / передм.О.Колініченко. – К., 2009. – С.3-6.
- 15 Література рідного краю: методичний посібник /авт.: Немченко Г.В., Немченко І.В. – Херсон,1994. – 100 с.
- 16 Мартинова Г. Херсонський період у житті Дніпрової Чайки / Г.Мартинова // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 8. – К.– Херсон : Просвіта, 2012. – С.145-149.
- 17 Мозгова Л. Засоби поетизації образу України творчості Дніпрової Чайки та методика їх вивчення у середній школі / Л.Мозгова // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 8. – К.–Херсон : Просвіта, 2012. – С.127-133.

- 18 Немченко Г. Жіночі образи в прозі Дніпрової Чайки: відгомін етнографічно-побутової традиції / Г.Немченко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 8. – К.– Херсон : Просвіта, 2012. – С.139-144.
- 19 Немченко І. “Воля лиш повна щастя дає” / І.Немченко // Голос Таврії. – 1991. – № 23.
- 20 Немченко І. Дніпрова Чайка і народна творчість // Народна творчість та етнографія.- 1991. – № 2. – С.70-77.
- 21 Немченко І.В. Дніпрова Чайка як драматург // Південний архів. Філологічні науки: Збірник наукових праць. Випуск ХХІІІ. – Херсон: Видавництво ХДУ, 2003. – С. 278-284.
- 22 Немченко І.В. Драматичні казки Дніпрової Чайки // Степ. – 2004. – № 13. – С.244-255.
- 23 Немченко І. Звукова організація поетичної мови Дніпрової Чайки // Південний архів. – 2002. – Вип. XV. – С. 198 – 201.
- 24 Немченко І.В. Метрика поезій Дніпрової Чайки // Південний архів. – 2002. – Вип. ХІХ. – С. 93 – 98.
- 25 Немченко І. Поезія Дніпрової Чайки / І.Немченко. – Херсон, 2002. – 130 с.
- 26 Немченко І.В. Проза Херсонщини: кризь епохи і відстані // Білий берег: Українська проза Херсонщини кінця ХІХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2009. – С.5-16.
- 27 Немченко, І.В. Рання поема Дніпрової Чайки «Галина криниця» / І.Немченко // Вишиванка : херсонський літературно-художній збірник : число 2. – К.-Херсон : Просвіта, 2008. – С.22-24.
- 28 Немченко І. Херсонські сторінки життя Дніпрової Чайки / І.Немченко // Південний архів. – 1993. – № 1. – С. 37-46.
- 29 Пінчук В. Дніпрова Чайка: життя і творчість / В.Пінчук. – К., 1984. – 119 с.
- 30 Пінчук В. Шануймо свої самоцвіти // Проводи Сніговика-Снігуровича: вірші, поезії в прозі, оповідання, казки, п'єси. – К.: Веселка, 1993. – С. 5-12.
- 31 Плакса Віра. Багатство тем і мотивів поезій у прозі Дніпрової Чайки / В.Плакса // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 8. – К.–Херсон : Просвіта, 2012. – С.115-118.
- 32 Франко І. З останніх десятиліть ХІХ віку // Зібрання творів: у 50 т. – К., 1984. – Т. 41. - С.471-529.
- 33 Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. // Зібрання творів: у 50 т. – К., 1984. – Т. 41. – С.194-470.
- 34 Хлань О. Вивчення творчості Дніпрової Чайки на уроках літератури рідного краю // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 8. – К.–Херсон : Просвіта, 2012. – С.90-94.
- 35 Цалапова О. Міфопоетика казкового світу раннього українського модернізму: Дніпрова Чайка, Леся Українка, Олександр Олесь, Михайло Коцюбинський: автореф. дис.к.ф.н. / Оксана Цалапова. – Харків, 2011.
- 36** Цалапова О. Хронотоп лісу в казці раннього українського модернізму: Дніпрова Чайка, М. Коцюбинський, О. Олесь, Леся Українка / Оксана Цалапова // Літературознавчі обрії: праці молодих учених. – К., 2010. – Вип.17. – С.190-194.

Тема 3: Творча доля Д.Марковича

План

1. Біографічні відомості про Д.Марковича. Письменник у критиці.
2. Жанрове й тематичне багатство прози Д.Марковича.
3. Драматургія митця.
4. Мемуаристика Д.Марковича.

Література

1. Білецький Фелікс. “Неабиякий белетристичний талант”: штрихи до портрета Дмитра Марковича / Ф.Білецький // Дивослово. – 1995. – № 5-6. – С.5-9.
2. Богачук В. Творчість Дмитра Марковича у світовому літературно-мистецькому контексті / В.Богачук // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник / Г.Немченко. – Вип. 9. – К.–Херсон : Просвіта, 2013. – С.261-272.
3. Войташенко О. Онімний простір творів Дмитра Марковича / О.Войташенко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 6.– К.–Херсон : Просвіта, 2009. – С.19-23.
4. Гнідан О.Д., Осьмак Н.Д. Дмитро Маркович // Історія української літератури 70-90-х років XIX ст.: у 2 т. / за ред О.Гнідан. – К.,1999. – Т.1. – С.280-297.
5. Голомб Л. Проблема цінності людського життя у прозі Д.Марковича в контексті ідейно-художніх пошуків української літератури кінця XIX – початку XX ст. / Л.Голомб // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник / Г.Немченко. – Вип. 9. – К.–Херсон : Просвіта, 2013. – С.112-118.
6. Давидюк І. Опозиція “розум-серце” у творчості Дмитра Марковича та Галини Пагутяк / І.Давидюк // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник / Г.Немченко. – Вип. 9. – К.–Херсон : Просвіта, 2013. – С.15-21.
7. Денисюк І. Українська новелістика кінця XIX – початку XX ст. / І.Денисюк // Українська новелістика кінця XIX – початку XX ст. Оповідання. Новели. Фрагментарні форми. – К., 1989. – С.5-26.
8. До 75-річчя від дня смерті Дмитра Марковича: Сорока Віра. Проблеми і характери в ранніх оповіданнях Д.Марковича; Лопушинський Іван.Художні засоби у творчості письменника; Шапошникова Ірина. Полісемія образів-символів; Окунович Тетяна. Літературно-краєзнавчий матеріал на уроках синтаксису // Дивослово. – 1995. – № 12. – С.47-51.

9. Єфремов С. Без хліба: Проблема голоду в українському письменстві / С.Єфремов // Літ.-крит.статті. – К.,1993. – С.294-313.
10. Єфремов С. Вибране / С.Єфремов. – К.,2002.
11. Єфремов С. Історія українського письменства / С.Єфремов. – К., 1995. – С.512-513.
12. Засенко О. Треба жити по-новому, люблячи людей / О.Засенко // Маркович Д. По степах і хуторах. Оповідання. Драми. Спогади. – К., 1991.
13. Захаров А. Улиця Дмитрия Марковича / Александр Захаров // Гривня. – СВ. – 2016.- 9 червня.- С.14.
14. Константи: альманах соціологічних досліджень. – 1997. – № 2 (Спецвипуск, присвячений Д.Марковичу).
15. Кухта Т. Архетип дороги в художній інтерпретації Дмитра Маркович та Валерія Шевчука / Т.Кухта // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник / Г.Немченко. – Вип. 9. – К.–Херсон : Просвіта, 2013. – С.7-14.
16. Маркович Д. По степах і хуторах. Оповідання. Драми. Спогади. – К., 1991. – 541 с.
17. Немченко Г.В. Маркович Дмитро Васильович / Г.Немченко // Знаменні і пам'ятні дати Херсонщини на 2018 рік: бібліографічний покажчик. – Вип.45. – Херсон, 2018. – С.96-97.
18. Немченко Г.В. П'єса Дмитра Марковича “Не зрозуміли” в контексті розвитку української драматургії / Г.Немченко // Південний архів. – 1994. – № 3. – С.53-59.
19. Немченко Г.В. Проза Дмитра Марковича: жанрові обрії, проблематика, поетика // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник / Г.Немченко. – Вип. 13. – К.–Херсон : Просвіта, 2017. – С.41-50.
20. Немченко І.В. Вистежуючи іскру добра [Д.Маркович] // Слово і час. – 1993. – № 11. – С.17-21.
21. Немченко І.В. Дмитро Маркович і херсонський белетристичний збірник “Степ” /1986/ // Константи: Альманах соціологічних досліджень / І.Немченко. – 1997. – № 2. – С. 15 – 20.
22. Немченко І.В. Опальний прокурор, невгодний письменник: До 145-річчя з дня народження херсонського письменника Дмитра Марковича / І.Немченко // Новий день. – 1993. – 30 жовтня.
23. Немченко І.В. Проза Херсонщини: кризь епохи і відстані // Білий берег: Українська проза Херсонщини кінця ХІХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2009. – С.5-16.
24. Немченко І.В. Співець людської доброти / І.Немченко // Історія Просвіти Херсонщини. – К. – Херсон, 2002. – Т.1. – 89-96.
25. Плакида Н. Метод проектів під час вивчення життя і творчості Дмитра Марковича / Н.Плакида // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 9. – К.–Херсон : Просвіта, 2013. – С.44-47.

26. Ставицький О. Драма з глибин народного буття / О.Ставицький // Бувальщина. Драми. Комедії. Діалоги. Водевіль. – К., 1990. – С.5-21.
27. Токовило О. Альманах “Степ” – провісник духовного відродження на Півдні України / Оксана Токовило // Степ: літ.- худ. альманах. – Херсон, 2011. – С.2-6.
- 28.**Щербаченко В. Мовні особливості прози Д.Марковича / В.Щербаченко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник / Г.Немченко. – Вип. 6. – К.–Херсон : Просвіта, 2009. – С.24-28.

Тема № 4 М.Чернявський – визначний український мислитель, письменник, просвітник

План

1. Біографічні відомості про М.Чернявського. Письменник і Херсонщина.
2. Поезія митця, її жанрове й тематичне розмаїття, художні особливості.
3. Проза М.Чернявського.
4. Письменник у критиці. Образ М.Чернявського в художній літературі.

Література

1. Бондаренко Л. Особливості вивчення творчості Миколи Чернявського у старшій школі / Л.Бондаренко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 4. – К.–Херсон : Просвіта, 2007. – С. 70-73.
2. Голобородько Я. Хронологія слова: письменники українського Півдня / Я.Ю.Голобородько. – Херсон, 2001.
3. Голобородько Я. Домінантні принципи художнього мислення Миколи Чернявського / Я.Ю.Голобородько // Південний архів. Філологічні науки. Вип. IX. –Херсон, 2001.
4. Голомб Л. Із спостережень над українською поезією XIX-XX століть: зб. статей / Л.Голомб. – Ужгород,2005. – 380 с.
5. Єлисеєва Л. Микола Чернявський: дорога на Голгофу / Л. Єлисеєва, І. Немченко // Новий день. – 1992. – 5 грудня.

6. Загороднюк В. Заповіт Миколи Чернявського / В.Загороднюк // Чернявський М. Вибране. – Херсон: Гілея, 2018. – С.5-10.
7. Земляна Г. Проза Миколи Чернявського: питання типології, жанрово-нарративна система / Г.Земляна. – К, 2008. – 576 с.
8. Корівчак Л. Лірика Миколи Чернявського: проблеми поетики. – Херсон, 2008. – 20 с.
9. Костенко В. На шляхах велелюдних: літературно-критичний нарис про життя і поетичну творчість Миколи Чернявського / В. Костенко. – Донецьк. – 1964. – 250 с.
10. Костенко В. Микола Чернявський / В. Костенко // Чернявський М. Твори: у 2-х т. – К., 1996. – С.5-37.
11. Куліш Л. “Люблю я свій прекрасний край” / Л.Куліш // Наддніпрянська правда. – 1983. – 13 лютого.
12. Література рідного краю: методичний посібник / автори Немченко Г.В., Немченко І.В.-Херсон, 1994. – 100 с.
13. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. – К.,2007.
14. Лопушинський І. З когорти славетних: трагічна доля Миколи Чернявського / І.Лопушинський // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 7. – К.–Херсон : Просвіта, 2010. – С. 163-174.
15. Микола Чернявський: літературні розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон, 1998. – 63 с.
16. Микола Чернявський – письменник, громадський діяч, педагог: тези доп. наук. конф. – Херсон,1993. – 85 с.
17. Неживий О., Нежива Л. Література рідного краю: підручник-хрестоматія: 10 клас. – Луганськ, 2001. – С.37-45.
18. Немченко І.В. Будівничий вільної України [М.Чернявський] / Іван Немченко // Слово і час. – 1993. – № 1. – С.21-25.
19. Немченко І. В. Постаць Миколи Чернявського як просвітника й письменника в оцінках Володимира Кедровського та Яра Славутича / Іван Немченко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник.- Вип. 14. – К.–Херсон : Просвіта, 2018. – С. 44-56.
20. Немченко І.В. Проза Херсонщини: кризь епохи і відстані // Білий берег: Українська проза Херсонщини кінця ХІХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2009. – С.5-16.
21. Олексюк О. Просвітянину Миколі Чернявському – 150 / О.Олексюк // Голопристанська Littera: літературно-просвітницький альманах. – Випуск 2. – К.– Херсон: Просвіта, 2018. – С.26-32.
22. Погребенник Ф. Микола Чернявський / Ф.Погребенник // 3 порога смерті: Письменники-України – жертви сталінських репресій: Вип.1. – К.,1991. – С.448-449.

23. Славимо рідний край : матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції «Микола Чернявський у вінку українського культурного відродження». – Донецьк – Добропілля, 2011. – 158 с.
24. Творчі обрії Миколи Чернявського: зб. статей. – Херсон, 1998. – 46 с.
25. Чернявський М. Вибране / М.Чернявський. – Херсон: Гілея, 2018. – 359 с.
26. Чернявський М. Твори: у 2-х т. / М.Чернявський. – К., 1996.
27. Шумило Н. Не переступити межу / Н.Шумило // Друг читача. – 1991. – 11 грудня.
28. Шумило Н. Микола Чернявський / Н.Шумило // Гроно нездоланих співців: літературні портрети. – К., 1997.

Тема 5: Життєвий і творчий шлях Є.Фоміна

План

1. Обірвана пісня поета.
2. Жанрові й тематичні обрії лірики Є.Фоміна.
3. Поєми співця-земляка.
4. Художні особливості доробку поета.
5. Місце Є. Фоміна в літературному контексті доби.

Література

1. Голобородько Я.Ю. Поезія Євгена Фоміна у літературному процесі 30-х років ХХ століття / Я.Ю.Голобородько // Українська література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 5. – С. 11-15
2. Голобородько Я.Ю. Поетичні канони Євгена Фоміна / Я.Ю.Голобородько // Дивослово. – 2003. – № 6. – С.10-14.
3. Голобородько Я.Ю. Естетичні альтернативи Євгена Фоміна: пошуки елітарної свідомості / Я.Ю.Голобородько // Голобородько Я.Ю. Південний ареал. Консорціум літературної Таврії: роман-монографія. – К, 2007. – С.294-308.
4. Дячков В. Євген Фомін / В. Дячков // Українські радянські письменники: критичні нариси. – Вип.5. – К.: Рад. письменник, 1964. – С.43-71.
5. Дячков В. Чисте серце поета / В. Дячков // Дніпро. – 1967. – № 12. – С. 140-141.
6. Євген Фомін: бібліографічний покажчик. – Херсон, 2002. –

7. Ігнатенко М. Євген Фомін / М. Ігнатенко // Фомін Є. Поезії. – К., 1971. – С.5-8.
8. Кучерявенко Т., Немченко І. Художня специфіка фронтової лірики Євгена Фоміна // Південний архів. – 2000. – Вип. VIII. – С. 16-19.
9. Література рідного краю: методичний посібник / автори: Г.В. Немченко, І.В. Немченко. – Херсон, 1994. – 100 с.
10. Масенко Терень. Творча спадщина Євгена Фоміна / Т. Масенко // Фомін Є. Вибр. поезії. – К.: Дніпро, 1980. – С. 5-16.
11. Немченко І. Євген Фомін як дитячий письменник / І. Немченко // Євген Фомін: біобібліографічний покажчик. – Херсон, 2002. – С.18-34.
12. Немченко І.В. Поезія херсонської сторони // Вежі та вітрила: поезія Херсонщини кінця ХХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2007. – С.5-22.
13. Параскевич П.К. Наш земляк Євген Фомін / П.К.Параскевич // Параскевич П.К. Статті, тези, есе, інтерв'ю. – Херсон, 2017. – С.159-162.
14. Письменники Радянської України: 1917-1987: бібліографічний довідник. – К.: Рад письменник, 1988. – С. 615.
15. Соломахін А. Степовий край у поезіях Євгена Фоміна / А. Соломахін // Таврійський степ (Мій край): Вип. 4. – Каховка, Херсон, Київ, 2002. – С. 86-88.
16. Соломахін А.Ф. Художня своєрідність творів Євгена Фоміна / А. Соломахін // Таврійський степ (Мій край). – Каховка - Київ, 2000. – С. 102-117.
17. Фомін Є. Вибр. поезії / Є.Фомін. – К.: Дніпро, 1980.
18. Чепурний М. Євген Фомін: митець і громадянин: спогади про поета-земляка / М. Чепурний // Рад. освіта. – 1986. – 16, 23 вересня.
19. Шумілова А. Євген Фомін: поет, вільний від усяких “хворобливих” впливів / А. Шумілова // Вісник Книжкової палати. – 2006. – № 12. – С.39-40.

Тема 6: Творчість Івана Дніпровського

План

1. Поетична творчість І.Дніпровського:
 - а) мотиви та образи лірики: “Ми йдем”, “Моя муза”, “Безпритульні”, “1922”, “Не на майдан, не на редут”, “Хай покладуть мене в труну так звану”, “Одпливають мережані баржі”, “Умер! Хто каже: Вмер?”;
 - б) проблематика поем: “Жовтень”, “Плуг”, “Донбас”, “Співучі яруги”.

2. Художня специфіка поезії І.Дніпровського.
3. Тематичні обрії прози письменника:
 - а) антивоєнні повісті та оповідання “Долина угрів” , “Анабазис”;
 - б) тема громадянської війни: “Анатема”.
4. Художня своєрідність прози І.Дніпровського.
5. Огляд драматургії письменника: “Любов і дим”, “Яблуневий полон”.
6. Місце І.Дніпровського в літературному контексті доби.

Література

1. Акказієва Т. “Коли ж ми зустрінемося?” / Т.Акказієва // Степ. – 1992. – № 2. – С.37-44.
2. Бондар Ігор. Провидець українських хліборобів / Володимир Шемет у незакінченому романі І.Дніпровського “Народе мій” / І.Бондар // Березіль. – 1993. – № 1. – С.157-161.
3. Історія укр. літ ХХ ст. Кн. перша: 1910-1930-і рр. – К.: Либідь, 1993. – С. 720-724.
4. Крат А. Епістолярна спадщина М.Г. Куліша: спроба культурологічної розвідки / А.Крат // Степ. – 1992. – № 2. – С.44-57.
5. Кузякіна Н. Літературні портрети Івана Дніпровського // Сучасність. – 1992. – № 3. – С.123-124.
6. Література рідного краю: метод. посібник. – Херсон, 1994. – 100 с.
7. Наєнко М. “Велика кров з малої рани” / Іван Дніпровський про Миколу Хвильового // Одержимість: крит. розвідки, портрети, відгуки. – К.: Молодь, 1990. – С.94-97.
8. Наєнко Михайло. Наступ. Творчий шлях Івана Дніпровського // Яблуневий полон: Вибрані твори. – К.:Дніпро, 1985. – С.5-20.
9. Немченко Галина. Драматургія Івана Дніпровського // Південний архів. – Херсон,1995. – № 5. – С.46-49.
10. Немченко І.В. Звукова організація поетичної мови Івана Дніпровського // Південний архів. – 2000. – Вип. УІІІ. – С. 10 – 15.
11. Немченко І.В. Поезія херсонської сторони // Вежі та вітрила: поезія Херсонщини кінця ХХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2007. – С.5-22.
12. Немченко І.В. Проза Херсонщини: крізь епохи і відстані // Білий берег: Українська проза Херсонщини кінця ХІХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2009. – С.5-16.
13. Параскевич П. Сторінки літературної Херсонщини / П. К. Параскевич. – Херсон, 2017. – 111 с.
14. Письменники Рад. України: 1917-1987: бібліографічний довідник.-К.: Рад. письменник, 1988. – С.190.

15. Семенюк Г.Ф. Українська драматургія 20-х років: посіб.для вчителя. – К.: Проза, 1993.
16. Сухопаров С. А душа кричить негодованою дитиною // Слава праці. – 1990. – № 3,4,6,14,17,22,36,41,44,57,69,73,109.
17. Творча індивідуальність Івана Дніпровського: тези наук. конф. – Херсон,1995. – 35 с.
- 18.**Художній світ Івана Дніпровського: зб. статей. – Херсон,1995.

Тема 7: Творчість М. Куліша

План

1. Життєвий і творчий шлях М.Г. Куліша.
2. Таврійська трилогія драматурга: “97”, “Комуна в степу”, “Прощай, село”.
3. Трагізм долі національної інтелігенції у драмі “Патетична соната”.
4. Майстерність митця у жанрі комедії (“Мина Мазайло” та ін.).

Література

1. Бесараб А. Пам’ятник Миколі Кулішу // Наддніпрянська правда. – 1988. – 23 листопада.
2. Бойченко В. Хто ж подолає байдужість: вшанувати пам’ять Миколи Куліша // Літературна Україна. – 1987. – 26 листопада.
3. Голобородько Я.Ю. Літературний процес Таврійського краю: навчально-методичний посібник. – Херсон, 2000. – 126 с.
4. Голобородько Я. Микола Куліш: аспекти життя й творчості: метод.реком.- Херсон,1995. – 16 с.
5. Голобородько Я. Микола Куліш: сучасний погляд / Я. Голобородько. – Харків: Основа, 2004. – 143 с.
6. Голобородько Я. Письменники і Херсон.- Херсон,2003. – 126 с.
7. Голобородько Я. Полюси інтелектуальної Таврії. – Херсон, 2000.
8. Голобородько Я. Творчість Миколи Куліша в контексті української та світової драматургії // Південний архів. Філологічні науки. Вип.VIII, Херсон ,2001. – С. 103 – 108.
9. Голобородько Я. Хронологія слова: письменники українського півдня. – Херсон, 2001. – С.70-105.
10. Голобородько Я. Художньо-естетична цивілізація Миколи Куліша. – Херсон, 1997. – 310 с.

11. Гришко М. До ювілею земляка // Наддніпрянська правда. – 1991. – 27 грудня.
12. Корнієнко Н. Лесь Курбас: Репетиція майбутнього. – К., 1998.
13. Кудрявцев Михайло. Вивчення творчості Миколи Куліша в школі: посібник для вчителя. – Тернопіль, 2000.
14. Кузяєва О. Трагікомічне у п'єсі Миколи Куліша “Народний Малахій” // Південний архів. Філологічні науки. – Випуск XIX. – Херсон, 2002.
15. Кузякіна Н. П'єси Миколи Куліша: літ. і сценічна історія. – К., 1970.
16. Куліш Л. Живі сліди // Наддніпрянська правда. – 1987. – 13 грудня.
17. Літературне краєзнавство на уроках української літератури в 11 класі середньої школи: методичні рекомендації та розробки уроків / авт. Н. Чабан. – Херсон, 1993.
18. Микола Куліш: літературознавчі розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон, 2003.
19. Микола Куліш: Мина Мазайло: Біографія письменника. Стислий переказ твору. Аналіз тексту. Зразки учнівських творів: Посібник для 11 класу / автор-укладач В. В. Параскевич. – Харків, 2001.
20. Параскевич П. Він геній був... // Вісник Олешшя. – 1992. – 5 грудня.
21. Параскевич П. Сторінки літературної Херсонщини / П. К. Параскевич. – Херсон, 2017. – 111 с.
22. Прядка П. М. Г. Куліш і Олешки: біографічний нарис // Вісник Олешшя. – 1992. – 5, 6, 12 грудня.
23. Степ: херсонський літературний альманах. – Херсон, 1992. – №2. – 76 с.
24. Танюк Л. Живе слово Миколи Куліша // Наука і культура. – К., 1983.
25. Танюк Л. Драма Миколи Куліша // Куліш М. Твори: у 2 томах. – К., 1990. – Т.1. – С.3-35.
26. Танюк Л. “Читайте “Мину Мазайла”, товариші!” // Вітчизна. – 1989. – № 1. – С.69-71.
27. Хом'як Т. Микола Куліш // Нові імена в програмі з української літератури. – К., 1993. – С.193-206.

Тема 8: Багатство літературного доробку М. Братана

План

1. Життєві дороги Миколи Братана.
2. Творчість 1950-1960-х років. Дебютна збірка «Смаглява Таврія».

3. Книги поета 1970-1980-х років.

4. Творчість Миколи Братана порубіжжя ХХ-ХХІ ст.

Література

1. Братан М. Не цілована і юна: збірка віршів / М.Братан. – Херсон: Айлант, 2012. – 64 с.
2. Братан М. У дорозі до нас: вірші та поеми. – Херсон, 2010. – 351 с.
3. Висоцький А. Слово про подвиг // Степ. – 1995. – № 4. – С.203-213.
4. Відлуння сердець: збірка літературної студії «Кулішева криниця». – Херсон, 2011. – 263 с.
5. Голобородько Ю. Люди степу [рец.на книгу М.Братана “Бережина”] // Літ. Україна. – 1983. – 17 лютого.
6. Голобородько Ю. Перепели співають на врожай, на поліття [рец.на книгу М.Братана “Перепелина ніч”] // Наддніпрянська правда. – 1989.- 11 січня.
7. Загороднюк В. Від Семенівського шосе в поетичний космос / В.Загороднюк // Братан М. У дорозі до нас: вірші та поеми. – Херсон, 2010. – С.3-8.
8. Кацнельсон А.І. Братан Микола Іванович // Українська літературна енциклопедія: У 5 томах. – К., 1988. – Т.1. – С.229-230.
9. Література рідного краю: методичний посібник /автори: Немченко Г.В., Немченко І.В.-Херсон, 1994. – 100 с.
10. Микола Братан: рекомендаційний бібліографічний покажчик. – Херсон,2007.
11. Немченко І.В. Братан Микола Іванович / І.Немченко // Шевченківська енциклопедія : у 6 томах. – К., 2012. – Т.1. А-В. – С.503-504.
12. Немченко І.В. Зоря і смерть Миколи Братана / І.Немченко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори). – Вип.7. – К. – Херсон : Просвіта, 2010. – С.285-288.
13. Немченко І.В. Матеріали до лекції «Поезія Миколи Братана» // Печатное слово. – 2007. – №3. – С.3-10.
14. Немченко І.В. Проза Херсонщини: крізь епохи і відстані // Білий берег: Українська проза Херсонщини кінця ХІХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2009. – С.5-16.
15. Немченко І.В. Шевченкіана Миколи Братана / І.Немченко // Серед степу широкого...: Шевченкіана Херсонщини. – Херсон, 2014. – С.133-150.
16. Олексюк О. Поетика творів Миколи Братана. – Херсон-Київ,1999. – 42 с.
17. Ракович В. Осінь патріарша: до 60-річчя від дня народження М.І.Братана // Губернія. – 1994. – № 12.
18. Степовик Л. Зерниста сіль землі [рец.на книгу М.Братана “Озерниця”] // Наддніпрянська правда. – 1982. – 21 травня.

19. Троян Г. Перепелина ніч [рец.на книгу М.Братана “Перепелина ніч”] // Ленінський шлях. – 1989. – 18 лютого.
20. Шевченко О. Зоряний шлях / О. Шевченко // Відлуння сердець: збірка літературної студії «Кулішева криниця». – Херсон, 2011. – С.12-21.
21. Щерба Т. Золота вага долі: літературний портрет М.Братана. – Херсон, 2010.
22. Щерба Т. Широкі обрії неспокоїного серця (Микола Братан) // Щерба Т. Цілющі острови духовності: Література Таврійського краю: Навчально-методичний посібник для вчителів. – Херсон, 2001. – С.35-54.

Тема 9: Творча доля А.Бахути

План

1. Життєвий і творчий шлях письменника.
2. Жанрове і тематичне розмаїття віршів поета.
3. Художня своєрідність лірики А.Бахути.
4. Місце поета в українській літературі ХХ століття.

Література

1. Анатолій Бахута: Творянин з полку будетлянського // Клуб літераторів. – Вип. 1. – 1990. – 18 серпня.
2. Бахута А. Дань: книга вибраних поезій / А. Бахута. – Нова Каховка: ПІСЛ, 2004.
3. Бахута А. Монолог у порожнечу: вірші / А. Бахута // Красуне Вічність: поетичний альманах.- Нова Каховка: Прогрес, 2002.- С.5-42.
4. Бахута А. Сталеві бризки: поетичні мініатюри / ред., авт. передм. О. П. Гунько; худ.В.І. Вітютин / А. Бахута. – Нова Каховка: ПІСЛ, 2014. – 119 с.
5. Гунько Олександр. Зоряна журба Анатолія Бахути / О.Гунько // Бахута Анатолій. Дань: Книга вибраних поезій. – Нова Каховка: ПІСЛ, 2004. – С. 3-9.
6. Гунько О.. Невідомий Анатолій Бахута / О.Гунько // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 16. – Херсон: ПП Вишемирський В. С., 2019. – С. 84-88.
7. Гунько О. “...Явище надзвичайне” / О.Гунько // Клуб літераторів. Вип. 2. – 1990. – 3 листопада.
8. Десна Марина. Вино поезії / М.Десна // Красуне Вічність: поетичний альманах.- Нова Каховка: Прогрес, 2002.- С.3.
9. З любов'ю до рідного краю: Методичні рекомендації. – Херсон, 1995.

10. Кулик В. Анатолій Бахута: Літературний портрет // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): Літературно-науковий збірник. Випуск 5. — К.–Херсон: Просвіта, 2008. — С.223-230.
11. Література рідного краю: методичний посібник / Авт.: Г.В. Немченко, І.В. Немченко — Херсон, 1994.
12. Лупашко. Літературно-меморіальний музей А. П. Бахути / Т. Лупашко
13. Немченко І.В. “Піти в степи, як у легенди...” : художній світ Анатолія Бахути // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 16. – Херсон: ПП Вишемирський В. С., 2019. – С.93-104.
14. Немченко І.В. Поезія херсонської сторони // Вежі та вітрила: поезія Херсонщини кінця ХХ – початку ХХІ століття.- Херсон, 2007.- С.5-22.
15. Немченко І.В. Поетичні обрії Анатолія Бахути // Південний архів. – 1995. – № 5. – С. 50-57.
16. Немченко І.В. Уроки літератури рідного краю // Естетика педагогічної творчості: посібник для вчителя / за ред. Н.І.Бутенко.- К.,1995.- С.46-48.
17. Португальський А. Слово до читача // Передчуття: Поезії, проза. – Нова Каховка, 1994. – С. 3.
18. Пустова Т. Анатолій Бахута / Тетяна Пустова // Пустова Т. Джерела рідного міста.- Нова Каховка, 2008.- С.13-22.
19. Соломахіна Г. “Він жив орлом...”: до 80-річчя від дня народження поета-земляка А. Бахути / Г. Соломахіна // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 16. – Херсон: ПП Вишемирський В. С., 2019. – С.89-92.
20. Соломахіна Ю. “...Навіть там, де я йшов самотнім, я йшов – ніби цілий народ” / Ю. Соломахіна // Каховська зоря. – 2003. – 23 січня.
21. Сухопаров С. Поет чи громадянин? Херсонські поети за роки перебудови. Анатолій Бахута // Клуб літераторів. – Вип. 3. – 1991. – 4 вересня.
- 22.** “Я жив орлом, я грози пив, як вина”: прем’єра книги [“Дань” А.Бахути] // Каховська зоря. – 2004. – 3 червня.

Тема 10: Поезія і проза М.Василенка

План

1. Біографічні штрихи.
2. Огляд поетичних збірок 1990-х років: “Небовий ключ” (1990), “Очна ставка” (1990), “Жменя дощу” (1999).
3. Інші збірки співця: “Архітектура планиди” (2004), “Тавровані зоряниці” (2011), “Катреновий телескоп” (2014).

4. Художні особливості лірики М.Василенка.
5. Проза письменника, її жанрове й тематичне розмаїття.

Література

1. Антонишин С. Очна ставка з істиною // Київ. – 2001. – № 3-4.
2. Бахматова Г. “Шукайте висоту...” / Г.Бахматова // Вісник Таврійської фундації (Осередок вивчення української діаспори).- К.- Херсон: Просвіта, 2005.- Вип.1.- С.158-160.
3. Білий берег: українська проза Херсонщини кінця XIX – початку XXI століття.- Херсон, 2009.
4. Братан М. Заради світла // Березіль. – 1993. – № 2. – С. 169-171.
5. Братан М. Миколі Василенку — 75 / М. Братан // Літ. Україна.- 1999.- 13 травня.- С.4.
6. Василенко М. Небовий ключ: Поезії. – Сімферополь, 1990.
7. Василенко М. Очна ставка: Поезії. – Сімферополь, 1990.
8. Голос літератора // Голос Таврії. – 1991. – № 11.- С.4.
9. Дацюк Є. “І не міліє річка Гіппокрена...”: до 75-річчя від дня народження Миколи Василенка / Є. Дацюк // Шлях перемоги.- 1999.- 26 травня.- С.11.
10. Дацюк Є. Поетові сходні // Визвольний шлях. – 2000. – № 7.
11. З любов'ю до рідного краю: методичні рекомендації. – Херсон, 1995.
12. Загороднюк В. Обнадієний країнолюбством / В.Загороднюк // Василенко М. Тавровані зоряниці: поезії.- Херсон, 2011.- С.3-6.
13. Кичинський А. Життєві віхи / А. Кичинський // Василенко М. Тавровані зоряниці: поезії.- Херсон, 2011.- С.7-8.
14. Кочур Григорій. Штрихи до портрета / Г.Кочур // Василенко М. Очна ставка. – Сімферополь: Таврія, 1990. – С. 3-4.
15. Крат А. “Уламки імперії” боляче ранять майбутнє / А. Крат // Чайка.- 2001.- 13 грудня.- С.13, 15.
16. Література рідного краю: метод. посібник / автори: Г.В. Немченко, І.В. Немченко – Херсон, 1994. – С. 47-49, 53-54, 79, 81-83, 94.
17. Матешук О. Слово і пісня за колючим дротом / О.Матешук // Біль. – 1991. – № 2.
18. Микола Василенко: літературні розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон, 1996.
19. Немченко І.В. Василенко Микола Олександрович // Енциклопедія Сучасної України.- Т.4: В – Вог.- К.: Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2005.- С.108-109.

20. Немченко, І.В. З відкритою душею : про щоденникові одкровення Миколи Василенка / І.Немченко // Василенко М. Курай для пожежі : у 2 т. : щоденникові записи 1970-1985 рр.- К. – Херсон : Просвіта, 2007. – С.5-7.
21. Немченко І. Обличчям до сонця: Микола Василенко / І.В. Немченко // // Вісник Таврійської фундації (Осередок вивчення української діаспори).- К.- Херсон: Просвіта, 2005.- Вип.1.- С.133-136.
22. Немченко І. Очна ставка з совістю [М.Василенко] / І.В. Немченко // Степова Україна. – 1994. – № 8.
23. Немченко І.В. Проза Херсонщини: кризь епохи і відстані // Білий берег: українська проза Херсонщини кінця ХІХ – початку ХХІ століття.- Херсон, 2009.- С.5-16.
24. Немченко І. Сатира Миколи Василенка (на матеріалі поетичної книги “Очна ставка”) // Сатира і гумор в укр. літ. традиції: мат. Всеукр. наук. конф. – Чернівці, 1994. – С. 168-172.
25. Немченко І.В. Тримайся коду рідної землі: катрени Миколи Василенка / І.Немченко // Василенко М. Катреновий телескоп : збірка віршів / М.Василенко.- Херсон: Айлант, 2014.- С.3-4
26. Немченко І.В. “Щасливий той, що в серці сонце має...” // Василенко Микола. Жменя дощу. – Херсон, 1999. – С. 3-4.
27. Піддубняк В. Від редактора / В. Піддубняк // Василенко М. Довга дорога з тунелю.- Херсон, 2009.- С.265-266.
28. Параскевич П.К. Статті, тези, есе, інтерв'ю.- Херсон, 2017.- С.205-210.
29. Сич А. Скрипка, на якій грає час // Наддн. правда. – 1991. – 7 лютого.
30. Федоровська Лада. “Давноминулих днів пекуча рана” // Пузиренко В. Живі дощі. Василенко М. Небовий ключ. Давыдов В. Старые звёзды. – С.: Таврія, 1990. – С.61-62.
31. Чухонцева Н. Нові обрії Миколи Василенка-перекладача // Вісник Таврійської фундації (Осередок вивчення української діаспори).- К.- Херсон: Просвіта, 2013.- Вип.9.- С.276-282.
32. Чухонцева Н. Транзит поезії кризь час і простір / Н.Чухонцева // Василенко Микола. Транзит самоцвітів: переклади.- К.- Херсон: Просвіта, 2012.- С.3-14.
33. Щерба Т.М. Єдність душі з душею Батьківщини: про збірку поезій Миколи Василенка “Тавровані зоряниці” // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори).- Вип.13.- К.- Херсон : Просвіта, 2017.- С.304-308.
34. Щерба Т.М. Микола Василенко.- Херсон, 2002. – 55 с.
- 35.**Щерба Т.М. Слово неубієнне: урок-дослідження: творчість Миколи Василенка / Т. Щерба // Учитель. - 2001.- 8 листопада.- С.4-5.

Тема 11: Творчість А.Кичинського

План

1. Життєвий і творчий шлях письменника і художника А.Кичинського.
2. Огляд поетичних збірок митця 70-х і 80-х років ХХ ст.
3. Здобутки співця на порубіжжі ХХ і ХХІ ст.
4. Художня своєрідність лірики та ліро-епіки А.Кичинського.
5. Місце митця в літературному процесі доби.

Література

1. Базилевський В. Спіральний рух // Кичинський А. Срібна голка і нить золота: Вірші та поеми.- Херсон: Наддніпряночка, 2010. С.4-8.
2. Бойченко В. Підкова з-над Сиваша [рец. на книгу “Вулиця закоханих дерев”] // Лен.прапор.- 1976.- 5 жовтня.
3. Братан М. Проміння слова: Книги наших земляків [рец.на книгу “Світло трави”] // Наддніпрянська правда.- 1979.- 25 квітня.
4. “Висока хвиля в серце заплива...” /Поетичний світ Анатолія Кичинського/: Бібліографічний посібник. – Херсон: Просвіта, 2000.- 40 с.
5. Висоцький А. Слово про подвиг // Степ.- 1995.- № 4.- С.203-213.
6. Голобородько Я. Листи з Дому життя [рец.на книгу “Листоноша-земля”] / Я. Ю. Голобородько // Лен.прапор.- 1986.- 12 квітня.
7. Голобородько Я.Ю. Полюси інтелектуальної Таврії / Я. Ю. Голобородько.- Херсон, 2000.
8. Гордасевич Г. Срібна голка і золота нитка [про книгу “Дорога завдовжки в любов”] // Дніпро.- 1990.- № 8.- С.120-123.
9. Даценко П. “В теперішнім часі – майбутнє близьке” [Рец.на книгу “Землі зелена кров”] // Літ. Україна.- 1983.- 4 серпня.
10. З любов'ю до рідного краю: методичні рекомендації... - Херсон,1995.
11. Література рідного краю: методичний посібник. -Херсон, 1994.
12. Марченко Леонід. Книги, мов птахи... // Шевченко Олена. Іскра Божа: Літературний портрет Анатолія Кичинського.- Херсон: Айлант, 2012.- С.4.
13. Мельник Я. Своє віконце у безконечність (Анатолій Кичинський) // Мельник Я. Сила вогню і слова: Літ.портрети.- К.,1991.- С.36-43.
14. Немченко І.В. Кичинський Анатолій Іванович / І.Немченко // Енциклопедія сучасної України. – К., 2013.- Т.13. - С.119-120
15. Немченко І.В. Кичинський Анатолій Іванович // Шевченківська енциклопедія: у 6 томах. – К., 2013.- Т.3. - С.376.

16. Немченко І.В. Лірична Шевченкіана Анатолія Кичинського // Другі Шевченківські читання, присвячені 150-річчю “Заповіту” і 155-річчю “Кобзаря”: Мат. Всеукр.наук.конф.- Переяслав_Хмельницький,1995.- С.17-18.
17. Патрахаєв М. Нашого земляка висунуто на здобуття Шевченківської премії [Про книгу “Жива і скошена тече в мені трава”] // Ефір.- 2000.- 6 січня.
18. Поліщук Олена. Іскра, що запалює // Шевченко Олена. Іскра Божа: Літературний портрет Анатолія Кичинського.- Херсон: Айлант, 2012.-С.5-6.
19. Постриган Л. Письменники Херсонщини: біографічний довідник.- Херсон, 2008.
20. Сич А. Молоді поети України // Наддніпрянська правда.- 1981.- 12 квітня.
21. Чуприна В. Поезія живопису / В. Чуприна // Кичинський А. Срібна голка і нить золота: вірші та поеми.- Херсон: Наддніпряночка, 2010. С.277-278.
22. Шевченко Олена. Іскра Божа: літературний портрет Анатолія Кичинського.- Херсон: Айлант, 2012.
23. Щерба Т. Співець Таврійського краю (Анатолій Кичинський) // Щерба Т. Цілющі острови духовності: література Таврійського краю: навчально-методичний посібник для вчителів.- Херсон,2001.- С.107-117.
- 24.**Яцюк Л. Подобатись лише поезії / Л.Яцюк // Літ.Україна.- 2004.- 19 илютого.- С.6.

Тема 12: Поезія Херсонщини кінця ХХ – поч. ХХІ ст.

План

1. Художній світ В.Кулика.
2. Поезія А.Тютюнник.
3. Творчість В.Куликівського.
4. Лірика В.Загороднюка.
5. Мотиви та образи поезій О.Бутузова.
6. Тематичні обрії лірики В. Жураківського.
7. Художня своєрідність книг А. Крата.
8. Проблематика та образи віршів А. Полуфакіна.
9. Поетична творчість А.Марушака.
- 10.**Художній світ В.Наумич.

Література

1. Білий берег: українська проза Херсонщини кінця XIX – початку XXI століття. – Херсон: Наддніпряночка, 2009. – 295 с.
2. Вежі та вітрила: поезія Херсонщини кінця XX – початку XXI століття. – Херсон, 2007. – 299 с.
3. Бондарєва Олена. Об'ємні речі суцього // Кулик В. Я зачарований сонетом: 3 російської літературної класики.- Херсон: Олді-плюс,2001.- С.3.
4. Бондарчук П. Володимир Куликівський в Одесі.- Херсон, 2007.
5. Бондарчук П. Володимир Куликівський у Балті.- Херсон, 2007.
6. Братан М. Замість післямови // Наумич В. Голос журби.- Херсон, 1996.-С.34.
7. Братан М. Почерк серця / М.Братан // Жураківський В. Приходять люди до ріки. – Сімферополь, 1991. – С. 3-4.
8. Братан М. Продовжуючи традицію // Кулик В. Сонце моєї матері.- Херсон: Чиста криниця,1998.- С.2.
9. Голобородько Я. Інтелектуальна семантика почуттів [про А.Марущака] / Я. Ю. Голобородько // Степ: літературно-художній альманах.- Херсон, 2010. - № 19. - С.68-71.
10. Голобородько Я. Чари Трояндового вина [про збірку “Трояндове вино” В.Кулика] / Я.Ю.Голобородько // // Наддніпрянська правда.- 1995.- 2 березня.
11. З любов'ю до рідного краю: методичні рекомендації. – Херсон, 1995.
12. Загороднюк В. Він дивився на сонце: Володимир Куликівський / В.Загороднюк // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори).- Вип.7.- К.- Херсон : Просвіта, 2010.- С.207-208.
13. Запорожець В. Білим по білому / В.Запорожець // Крат А. Координати часу. – К., 1994. – С. 3.
14. Крізь роки : спогади про Володимира Куликівського. – Херсон, 2014. – 39 с.
15. Кулик В. Від автора // Кулик В. Планета сонета: Сонети. Вінки сонетів. Переклади з російської класики.- Херсон: Олді-плюс,2003.- С.4.
16. Кулик В. “Зелені ритми” Куликівського / В.Кулик // Вгору.- 2012.- 13 вересня.- С.6-7; 20 вересня.- С.2-3.
17. Кулик В. Один із шістдесятників: спогади про поета Володимира Куликівського / В.Кулик // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори).- Вип.7.- К.- Херсон : Просвіта, 2010.- С.205-207.
18. Література рідного краю: методичний посібник. – Херсон, 1994. – 100 с.
19. Малючок Степовичок: антологія дитячої літератури Херсонщини / упоряд. А.Крат. – Херсон, 2004.
20. Наумич В. Знеболене важкою хворобою серце надихалось творчою наснагою від природної краси: передмова / Василь Наумич // Наумич В. Повне зібрання творів: у 2

- томах. – Т.1: Сльоза України: поезії та драматичні твори. – К. – Херсон: Просвіта, 2018. – С.3-14.
21. Наумич В. Повне зібрання творів: у 2 томах. – Т.1: Сльоза України: поезії та драматичні твори / Валентина Наумич. – К. – Херсон: Просвіта, 2018.
 22. Немченко І.В. Друге прищестя збірки поезій “Трояндове вино” В. Кулика / Іван Немченко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 16. – Херсон: ПП Вишемирський В. С., 2019. – С.254-258.
 23. Немченко І.В. «Кожен з нас – як на долоні» (Бутузов О. «За холодними річками»)/ Рец. / Іван Немченко // Вісник Таврійської фундації (ОВУД). – Випуск 6. – К.-Херсон: Просвіта, 2009. – С.308-314.
 24. Немченко І.В. Матеріали до лекції “Поезія Валерія Кулика” // Печатное слово. – 2003. – № 5. – С. 53-62.
 25. Немченко І.В. Матеріали до лекції «Поезія Василя Загороднюка» / І.Немченко // Печатное слово. – 2007. - №1. – С.6-16.
 26. Немченко І.В. Стильові прикмети поезії Василя Загороднюка / І.Немченко // Науковий вісник Миколаївського національного університету імені В.О.Сухомлинського. Серія : Філологічні науки (літературознавство).- Миколаїв, 2016.- С.171-178.
 27. Немченко І.В. Художній світ Валерія Кулика // Сучасний погляд на літературу: Наук. збірник: Вип. 9: Пам’яті академіка Петра Хропка. – К.: ІВЦ Держкомстату України, 2004. – С. 73-91.
 28. Немченко І. В. Художня модель степу в творчості поета-подільнина Василя Загороднюка / / Іван Немченко // Іван Огієнко і сучасна наука та освіта: наук.зб.: серія філологічна.- Вип. XV. - Кам’янець-Подільський: Кам’янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, 2018.- С.280-288.
 29. Олексюк О. Її творчість наснажує / Олег Олексюк // Наумич В. Повне зібрання творів: у 2 томах. – Т.1: Сльоза України: поезії та драматичні твори. – С.517-519.
 30. Олексюк О. Невмирущий голос поетеси (В. Наумич) / Олег Олексюк // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): літературно-науковий збірник: випуск 14. – К. - Херсон: Просвіта, 2018. – С128-133.
 31. Піддубняк В. Колумби і прокрусти // Новий день. – 1994. – 24 вересня.
 32. Поезія любові та краси: бібліограф. посібник / До 50-річчя від дня народження і 35-річчя поетичної творчості Валерія Кулика. – Херсон, 1998.
 33. Прози життя Василя Загороднюка: Біобібліографічний покажчик.- Херсон, 2006.
 34. Пустова Т. Валерій Кулик / Тетяна Пустова // Пустова Т. Джерела рідного міста.- Нова Каховка, 2008.- С.32-39.
 35. Чернієнко Ю. Память, увічнена у слові: Валентина Наумич / Юлія Чернієнко // Степ: літературно-художній альманах.- Херсон, 2012. - № 21. - С.97-100.

36. Шевченко Олена. Душею до людей – крилами до неба: нарис про життя і творчість Василя Загороднюка / Олена Шевченко/ Олена Шевченко.- Херсон: Айлант, 2012.
37. Шевченко Олена. Лицар творчого ордену: художньо-публіцистичний нарис про життя і творчий шлях Анатолія Марущака / Олена Шевченко. – Херсон: Айлант, 2012.
38. Шевченко Олена. Мить у слові повторить: штрих-код творчого портрета поета Валерія Кулика / Олена Шевченко. – Херсон: Графіка, 2012.
39. Щерба Т. Поет – він завжди слова поводитир (Василь Жураківський) // Щерба Т. Цілющі острови духовності: Література Таврійського краю: навчально-методичний посібник для вчителів. – Херсон, 2001. – С. 119-131.
40. Щерба Т. Творча душа Херсонщини (Алла Гютюнник) // Щерба Т. Цілющі острови духовності: Література Таврійського краю: навчально-методичний посібник для вчителів. – Херсон, 2001. – С.145-158.
41. Щерба Т. Сонце моєї матері (Валерій Кулик) // Щерба Т. Цілющі острови духовності: Література Таврійського краю: Навчально-методичний посібник для вчителів.- Херсон,2001.- С.133-143.

Практичний модуль із курсу “Літературне краєзнавство”

Практичне заняття № 1

Тема: Мотиви та образи поезії Дніпрові Чайки

План

1. Життєвий і творчий шлях письменниці.
2. Тематичний і жанровий діапазон поетичного доробку:
 - а) вірші про місце поета в суспільному житті: маніфести, присвяти, поменники (“Бажання”, “Молитва”, “Тарасова думка”, “Ти, зшиточку чорний”, “Над могилою Б.Грінченка”);
 - б) жіночі мотиви (“Дівочий жаль”, “Нічною добою”, “Жінка”, “Мати та дочка”, “Безщасна”, “Пісня”);
 - в) пейзажна лірика (“Степ”, “Липи старезні сплелися верхами”, “Вчора тихо було”, “Святі вечори”, “Слава звитязі, поборотим горе”, “Прокотився бурун наді мною”, “Хвиля”, “Гралася в морі”) і її зв’язок з особистісною поезією;

г) інтимна лірика: пісні, романси, діалоги (“Ніч”, “Зустрілося двоє”, “І темно, і глухо”, “Любо нам весною”, “Ти розтяв мені серце”, “Зневажив ти мене”, “Я не люблю тебе, о ні!”, “Так, друже, так, ти розгадав”, “Люба-згуба”).

3. Спроби в ліро-епічному жанрі: поема “Галина криниця”, балади “Зірчині чари”, “Вісточка”, ”Свідок”, ”Мати”.

4. Мова і стиль, метрика і строфіка поезій Дніпрової Чайки.

Література

1. Вишневецька Н. Дніпрова Чайка і її твори / Н. Вишневецька // Дніпрова Чайка. Вибрані твори. – К.: Дніпро, 1987. – С. 5-20.
2. Голобородько О. Дніпрова Чайка та Софрон Круть / Олександр Голобородько // Голобородько О. Живильні промені: краєзнавчі розвідки, портрети сучасників.- Херсон: ПАТ “ХМД”, 2014.- С.51-56.
3. Голобородько Я.Ю. Дніпрова Чайка / Я.Ю.Голобородько // Голобородько Я.Ю. Літературний процес Таврійського краю: навчально-методичний посібник. – Херсон, 2000. – С. 9-20.
4. Голобородько Я.Ю. Південний ареал. Консорціум літературної Таврії: роман-монографія / Я.Ю.Голобородько.- К, 2007.- С.33-48.
5. Голобородько Я.Ю. Поетична тональність Дніпрової Чайки / Я.Ю.Голобородько // Українська література в загальноосвітній школі. – 2001. – № 6. – С. 47-53.
- 6.** Голобородько Я.Ю. Творчий шлях Дніпрової Чайки / Я.Ю.Голобородько // Голобородько Я.Ю. Художні постаті Херсонщини: література рідного краю: експериментальний підручник для середніх закладів освіти. – Херсон, 2000. – С. 25-41.
7. Килимник О. Дніпрова Чайка / О.Килимник // Дніпрова Чайка. Твори. – К.: ДВХЛ, 1960. – С. 3-20.
8. Дніпрова Чайка: літературні розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон, 1996.
9. Дніпрова Чайка і розвиток української культури: тези міжвуз. наук. конф. – Херсон, 1991. – 112 с.
10. Ковалів Ю. Історія української літератури : кінець XIX — поч.ХХІ ст.: у 10 т. / Ю.Ковалів. - К, 2013.- Т.1.- С.351-355.
11. Колініченко О. Легендарна Чайка / О.Колініченко // Дніпрова Чайка. Проводи Сніговика-Снігуровича / передм.О.Колініченко. – К., 2009.- С.3-6.
12. Немченко І. “Воля лиш повна щастя дає” / І.Немченко // Голос Таврії. – 1991. – № 23.
13. Немченко І. Звукова організація поетичної мови Дніпрової Чайки // Південний архів. – 2002. – Вип. XV. – С. 198 – 201.
14. Немченко І.В. Метрика поезій Дніпрової Чайки / І.Немченко // Південний архів. – 2002. – Вип. XIX. – С. 93 – 98.

15. Немченко І. Поезія Дніпрової Чайки / І.Немченко. – Херсон, 2002. – 130 с.
16. Немченко, І.В. Рання поема Дніпрової Чайки «Галина криниця» / І.Немченко // Вишиванка : херсонський літературно-художній збірник : число 2. – К.-Херсон : Просвіта, 2008. – С.22-24.
17. Немченко І. Херсонські сторінки життя Дніпрової Чайки / І.Немченко // Південний архів. – 1993. – № 1. – С. 37-46.
18. Пінчук В. Дніпрова Чайка: життя і творчість / В.Пінчук. – К., 1984. – 119 с.
19. Пінчук В. Шануймо свої самоцвіти / В.Пінчук // Дніпрова Чайка. Проводи Сніговика-Снігуровича: вірші, поезії в прозі, оповідання, казки, п'єси. – К.: Веселка, 1993. – С. 5-12.
20. Франко І. З останніх десятиліть ХІХ віку / І.Франко // Зібрання творів: у 50 т. – К., 1984. – Т. 41. - С.471-529.
21. Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. / І.Франко // Зібрання творів: у 50 т. – К., 1984. – Т. 41.- С.194-470.

Практичне заняття № 2

Тема: Поезії в прозі Дніпрової Чайки

План

1. Поезія у прозі як жанр в українській літературі.
2. Цикл “Морські малюнки”, його художня своєрідність (“Дівчина-чайка”, “Буревісник”, “Суперечка”, “Морське серце”, “Скеля”, “Дві птиці”).
3. Тема митця (“Мара”, ”Кобза” та ін.).
4. Засудження міщанського животіння й уславлення волелюбності в поезіях у прозі “Струмок”, “Шпаки”, “Плавні горять”.
5. Звеличення рідного народу й матері-України в мініатюрах “Образ великого”, “Самоцвіти”.
6. Тема природи і її краси (“Гармонія”, “Дві крапельки”).
7. Художня своєрідність поезій у прозі Дніпрової Чайки.

Література

- 37 Вишневецька Н. Дніпрова Чайка і її твори / Н. Вишневецька // Дніпрова Чайка. Вибрані твори. – К.: Дніпро, 1987. – С. 5-20.
- 38 Голобородько О. Дніпрова Чайка та Софрон Круть / Олександр Голобородько // Голобородько О. Живильні промені: краєзнавчі розвідки, портрети сучасників.- Херсон: ПАТ “ХМД”, 2014.- С.51-56.
- 39 Голобородько Я.Ю. Дніпрова Чайка / Я.Ю.Голобородько // Голобородько Я.Ю. Літературний процес Таврійського краю: навчально-методичний посібник. – Херсон, 2000. – С. 9-20.
- 40 Голобородько Я.Ю. Південний ареал. Консорціум літературної Таврії: роман-монографія / Я.Ю.Голобородько.- К, 2007.- С.33-48.
- 41 Голобородько Я.Ю. Поетична тональність Дніпрової Чайки / Я.Ю.Голобородько // Українська література в загальноосвітній школі. – 2001. – № 6. – С. 47-53.
- 42 Голобородько Я.Ю. Творчий шлях Дніпрової Чайки / Я.Ю.Голобородько // Голобородько Я.Ю. Художні постаті Херсонщини: література рідного краю: експериментальний підручник для середніх закладів освіти. – Херсон, 2000. – С. 25-41.
- 43 Дніпрова Чайка: літературні розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон, 1996.
- 44 Дніпрова Чайка і розвиток української культури: тези міжвуз. наук. конф. – Херсон, 1991. – 112 с.
- 45 Ковалів Ю. Історія української літератури : кінець ХІХ — поч.ХХІ ст.: у 10 т. / Ю.Ковалів. - К, 2013.- Т.1.- С.351-355.
- 46 Колініченко О. Легендарна Чайка / О.Колініченко // Дніпрова Чайка. Проводи Сніговика-Снігуровича / передм.О.Колініченко. – К., 2009.- С.3-6.
- 47 Немченко І. “Воля лиш повна щастя дає” / І.Немченко // Голос Таврії. – 1991. – № 23.
- 48 Немченко І. Звукова організація поетичної мови Дніпрової Чайки // Південний архів. – 2002. – Вип. XV. – С. 198 – 201.
- 49 Немченко І.В. Метрика поезій Дніпрової Чайки / І.Немченко // Південний архів. – 2002. – Вип. ХІХ. – С. 93 – 98.
- 50 Немченко І. Поезія Дніпрової Чайки / І.Немченко. – Херсон, 2002. – 130 с.
- 51 Немченко, І.В. Рання поема Дніпрової Чайки «Галина криниця» / І.Немченко // Вишиванка : херсонський літературно-художній збірник : число 2. – К.-Херсон : Просвіта, 2008. – С.22-24.
- 52 Немченко І. Херсонські сторінки життя Дніпрової Чайки / І.Немченко // Південний архів. – 1993. – № 1. – С. 37-46.
- 53 Пінчук В. Дніпрова Чайка: життя і творчість / В.Пінчук. – К., 1984. – 119 с.

- 54 Пінчук В. Шануймо свої самоцвіти / В.Пінчук // Дніпрова Чайка. Проводи Сніговика-Снігуровича: вірші, поезії в прозі, оповідання, казки, п'єси. – К.: Веселка, 1993. – С. 5-12.
- 55 Плакса Віра. Багатство тем і мотивів поезій у прозі Дніпрової Чайки / В.Плакса // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. — Вип. 8.- К.–Херсон : Просвіта, 2012. — С.115-118.
- 56 Франко І. З останніх десятиліть ХІХ віку / І.Франко // Зібрання творів: у 50 т. – К., 1984. – Т. 41. - С.471-529.
- 57 Франко І. Нарис історії українсько-руської літератури до 1890 р. / І.Франко // Зібрання творів: у 50 т. – К., 1984. – Т. 41.- С.194-470.

Практичне заняття № 3

Тема: Проза Дмитра Марковича

План

1. Життєвий і творчий шлях письменника. Дмитро Маркович і Херсонщина.
2. Жанрове й тематичне розмаїття прози письменника:
 - а) образки з життя тавричан (“У найми”, “Шматок”);
 - б) оповідання кримінальної тематики (“Іван з Буджака”, “Омелько Каторжний”, “Два платочки”, “На Вовчому хуторі”);
 - в) нариси (“Мій сон”, “Мої гріхи”);
 - г) малюнок (“Бунт”).
 - д) оповідання з життя інтелігенції (“Весна”, “На свят-вечір”).
3. Мемуаристика Д.Марковича.

Література

1. Білецький Фелікс. “Неабиякий белетристичний талант”: штрихи до портрета Дмитра Марковича / Ф.Білецький // Дивослово. – 1995. – № 5-6. – С.5-9.
2. Богачук В. Творчість Дмитра Марковича у світовому літературно-мистецькому контексті / В.Богачук // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник / Г.Немченко. – Вип. 9. – К.–Херсон : Просвіта, 2013. – С.261-272.

3. Войташенко О. Онімний простір творів Дмитра Марковича / О.Войташенко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 6.– К.–Херсон : Просвіта, 2009. – С.19-23.
4. Гнідан О.Д., Осьмак Н.Д. Дмитро Маркович // Історія української літератури 70-90-х років ХІХ ст.: у 2 т. / за ред О.Гнідан. – К.,1999. – Т.1. – С.280-297.
5. Голомб Л. Проблема цінності людського життя у прозі Д.Марковича в контексті ідейно-художніх пошуків української літератури кінця ХІХ – початку ХХ ст. / Л.Голомб // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник / Г.Немченко. – Вип. 9. – К.–Херсон : Просвіта, 2013. – С.112-118.
6. Давидюк І. Опозиція “розум-серце” у творчості Дмитра Марковича та Галини Пагутяк / І.Давидюк // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник / Г.Немченко. – Вип. 9. – К.–Херсон : Просвіта, 2013. – С.15-21.
7. Денисюк І. Українська новелістика кінця ХІХ – початку ХХ ст. / І.Денисюк // Українська новелістика кінця ХІХ – початку ХХ ст. Оповідання. Новели. Фрагментарні форми. – К., 1989. – С.5-26.
8. До 75-річчя від дня смерті Дмитра Марковича: Сорока Віра. Проблеми і характери в ранніх оповіданнях Д.Марковича; Лопушинський Іван.Художні засоби у творчості письменника; Шапошникова Ірина. Полісемія образів-символів; Окунович Тетяна. Літературно-краєзнавчий матеріал на уроках синтаксису // Дивослово. – 1995. – № 12. – С.47-51.
9. Єфремов С. Без хліба: Проблема голоду в українському письменстві / С.Єфремов // Літ.-крит.статті. – К.,1993. – С.294-313.
10. Єфремов С. Вибране / С.Єфремов. – К.,2002.
11. Єфремов С. Історія українського письменства / С.Єфремов. – К., 1995. – С.512-513.
12. Засенко О. Треба жити по-новому, люблячи людей / О.Засенко // Маркович Д. По степах і хуторах. Оповідання. Драми. Спогади. – К., 1991.
13. Захаров А. Улиця Дмитрія Марковича / Александр Захаров // Гривня. – СВ. – 2016.- 9 червня.- С.14.
14. Константи: альманах соціологічних досліджень. – 1997. – № 2 (Спецвипуск, присвячений Д.Марковичу).
15. Кухта Т. Архетип дороги в художній інтерпретації Дмитра Маркович та Валерія Шевчука / Т.Кухта // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник / Г.Немченко. – Вип. 9. – К.–Херсон : Просвіта, 2013. – С.7-14.
16. Маркович Д. По степах і хуторах. Оповідання. Драми. Спогади. – К., 1991. – 541 с.
17. Немченко Г.В. Маркович Дмитро Васильович / Г.Немченко // Знаменні і пам'ятні дати Херсонщини на 2018 рік: бібліографічний покажчик. – Вип.45. – Херсон, 2018. – С.96-97.

18. Немченко Г.В. П'єса Дмитра Марковича "Не зрозуміли" в контексті розвитку української драматургії / Г.Немченко // Південний архів. – 1994. – № 3. – С.53-59.
19. Немченко Г.В. Проза Дмитра Марковича: жанрові обрії, проблематика, поетика // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник / Г.Немченко. – Вип. 13. – К.–Херсон : Просвіта, 2017. – С.41-50.
20. Немченко І.В. Вистежуючи іскру добра [Д.Маркович] // Слово і час. – 1993. – № 11. – С.17-21.
21. Немченко І.В. Дмитро Маркович і херсонський белетристичний збірник "Степ" /1986/ // Константи: Альманах соціологічних досліджень / І.Немченко. – 1997. – № 2. – С. 15 – 20.
22. Немченко І.В. Опальний прокурор, невгодний письменник: До 145-річчя з дня народження херсонського письменника Дмитра Марковича / І.Немченко // Новий день. – 1993. – 30 жовтня.
23. Немченко І.В. Проза Херсонщини: кризь епохи і відстані // Білий берег: Українська проза Херсонщини кінця ХІХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2009. – С.5-16.
24. Немченко І.В. Співець людської доброти / І.Немченко // Історія Просвіти Херсонщини. – К. – Херсон, 2002. – Т.1. – 89-96.
25. Плакида Н. Метод проектів під час вивчення життя і творчості Дмитра Марковича / Н.Плакида // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 9. – К.–Херсон : Просвіта, 2013. – С.44-47.
26. Ставицький О. Драма з глибин народного буття / О.Ставицький // Бувальщина. Драми. Комедії. Діалоги. Водевіль. – К., 1990. – С.5-21.
27. Токовило О. Альманах "Степ" – провісник духовного відродження на Півдні України / Оксана Токовило // Степ: літ.- худ. альманах. – Херсон, 2011. – С.2-6.
28. Щербаченко В. Мовні особливості прози Д.Марковича / В.Щербаченко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник / Г.Немченко. – Вип. 6. – К.–Херсон : Просвіта, 2009. – С.24-28.

Практичне заняття № 4

Тема: Поезія М.Чернявського

План

1. Життєвий і творчий шлях співця. М.Чернявський і Херсонщина.
2. Патріотичний пафос поезій "Ти не загинеш, Україно", "Веди мене, я йду з тобою", "Рідний край", "Заклик до моря", "Не падаймо духом, не знижуймось, друзі", "Народ", "Встань зі мною, хто не сплячий".

3. Тема митця у віршах “Я не можу бути щасливим...”, “Три брати (Іванові, Миколі та Панасові Тобілевичам)”, “Я романтик?..”.
4. Пейзажна лірика М.Чернявського (“Весна”, “Налетіла злая віхола”, “Синє небо, синє поле”, “Поворот зими”, “Шумлять шовки зелених нив”, “Степовий тракт”, “Степ”, “Степ і степ, один без краю”, цикл “Крим”).
5. Любовна лірика М.Чернявського: “Що найкращі наші роки”, “Як фіалка, ти вродлива”, “Глибокий плуг пройшов полями”, “Ясна зоре вечорова”, “Музика мови, світ очей”.
6. Художня майстерність поета.

Література

1. Бондаренко Л. Особливості вивчення творчості Миколи Чернявського у старшій школі / Л.Бондаренко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник.- Вип. 4. — К.–Херсон : Просвіта, 2007. — С. 70-73.
2. Голобородько Я. Хронологія слова: письменники українського Півдня / Я. Ю. Голобородько. – Херсон, 2001.
3. Голобородько Я. Домінантні принципи художнього мислення Миколи Чернявського / Я.Ю.Голобородько // Південний архів. Філологічні науки. – Вип. IX. – Херсон, 2001.
4. Голобородько Я.Ю. Південний ареал. Консорціум літературної Таврії: роман-монографія / Я.Ю.Голобородько.- К, 2007.- С.63-86.
5. Єлисеєва Л., Немченко І. Микола Чернявський: дорога на Голгофу // Новий день. – 1992. – 5 грудня.
6. Загороднюк В. Заповіт Миколи Чернявського / В.Загороднюк // Чернявський М. Вибране.- Херсон: Гілея, 2018.- С.5-10.
7. Калініна А. Поетичні виступи М.Чернявського у південноукраїнських літературних альманахах кінця ХІХ — поч.ХХ століття / А.Калініна // // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник.- Вип. 4. — К.–Херсон : Просвіта, 2007. — С. 105-111.
8. Ковалів Ю. Історія української літератури : кінець ХІХ — поч.ХХІ ст.: у 10 т. / Ю.Ковалів. - К, 2013.- Т.1.- С.356-363.
9. Корівчак Л. Лірика Миколи Чернявського: проблеми поетики / Л.Корівчак.- Херсон, 2008.
10. Костенко В. На шляхах велелюдних: літературно-критичний нарис про життя і поетичну творчість Миколи Чернявського / В.Костенко. – Донецьк, 1964.
11. Лебедева Н. Функції кольорів у поетичному пейзажі М.Чернявського / Н.Лебедева // Півд. архів: філол. науки. – Вип. VIII. – Херсон, 2000.

12. Лопушинський І. З когорти славетних: трагічна доля Миколи Чернявського / І.Лопушинський // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник.- Вип. 7. — К.–Херсон : Просвіта, 2010. — С. 163-174.
13. Микола Чернявський – письменник, громадський діяч, педагог: тези доп. наук. конф. – Херсон, 1993. – С. 75-77.
14. Немченко І.В. Будівничий вільної України [М.Чернявський] / Іван Немченко // Слово і час. – 1993. – № 1. – С. 21-25.
15. Немченко І. В. Постать Миколи Чернявського як просвітника й письменника в оцінках Володимира Кедровського та Яра Славутича / Іван Немченко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник.- Вип. 14. — К.–Херсон : Просвіта, 2018. — С. 44-56.
16. Олексюк О. Просвітянину Миколі Чернявському — 150 / О.Олексюк // Голопристанська Littera: літературно-просвітницький альманах. - Випуск 2. - К.- Херсон: Просвіта, 2018.- С.26-32.
17. Параскевич П. Сторінки літературної Херсонщини /П.Параскевич. – Вип. 2. – Херсон, 2001.
18. Погребенник Ф. Микола Чернявський / Ф.Погребенник // З порога смерті: Письменники-України – жертви сталінських репресій: Вип. 1. – К., 1991. – С. 448-449.
19. Славимо рідний край : матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції «Микола Чернявський у вінку українського культурного відродження».- Донецьк – Добропілля, 2011.
20. Творчі обрії Миколи Чернявського: зб. статей. – Херсон, 1998.
21. Чернявський М. Вибране / М.Чернявський.- Херсон: Гілея, 2018.
22. Чернявський М. Степова симфонія / М.Чернявський. – Херсон, 1999.
23. Чернявський М. Твори: у 2-х т. / М.Чернявський. – К., 1966.
24. Чухонцева Н., Ярошевська Л. Мариністичні мотиви в ліриці Миколи Чернявського // Півд. архів. Філологічні науки. – Вип. XIX. – Херсон, 2002.
25. Шумило Н. Не переступити межу / Н.Шумило // Друг читача. – 1991. – 11 грудня.
26. Шумило Н. Микола Чернявський / Н.Шумило // Гроно нездоланих співців: літературні портрети. – К., 1997.
27. Ярошевська Л. Поетика інтимної лірики М.Чернявського / Л.Ярошевська // Південний архів. Філологічні науки. – Вип. XXI. – Херсон, 2003.

Практичне заняття № 5

Тема: Проза М.Чернявського

План

1. Тема Херсонщини в оповіданнях письменника.
2. Постаті Т.Шевченка і П.Куліша в оповіданні “Напередодні”.
3. Тема інтелігенції у творах “Товариші”, “Кінець гри”, “Собака”.
4. Імпресіоністичний характер новели “Сніг”
5. Сатиричне спрямування повісті “Варвари”.
6. Тема митця в повісті “Душа поета”.
7. Проблематика і образи повістей “Блискавиці”, ”Весняна повідь”, “Під чорною корогвою”).

Література

1. Бондаренко Л. Особливості вивчення творчості Миколи Чернявського у старшій школі / Л.Бондаренко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 4. – К.–Херсон : Просвіта, 2007. – С. 70-73.
2. Голобородько Я. Хронологія слова: письменники українського Півдня / Я.Ю.Голобородько. – Херсон, 2001.
3. Голобородько Я. Домінантні принципи художнього мислення Миколи Чернявського / Я.Ю.Голобородько // Південний архів. Філологічні науки. Вип. IX. –Херсон, 2001.
4. Голомб Л. Із спостережень над українською поезією XIX-XX століть: зб. статей / Л.Голомб. – Ужгород,2005. – 380 с.
5. Єлисеєва Л. Микола Чернявський: дорога на Голгофу / Л. Єлисеєва, І. Немченко // Новий день. – 1992. – 5 грудня.
6. Загороднюк В. Заповіт Миколи Чернявського / В.Загороднюк // Чернявський М. Вибране. – Херсон: Гілея, 2018. – С.5-10.
7. Земляна Г. Проза Миколи Чернявського: питання типології, жанрово-нарративна система / Г.Земляна. – К, 2008. – 576 с.
8. Корівчак Л. Лірика Миколи Чернявського: проблеми поетики. – Херсон, 2008. – 20 с.
9. Костенко В. На шляхах велелюдних: літературно-критичний нарис про життя і поетичну творчість Миколи Чернявського / В. Костенко. – Донецьк. – 1964. – 250 с.
10. Костенко В. Микола Чернявський / В. Костенко // Чернявський М. Твори: у 2-х т. – К., 1996. – С.5-37.
11. Куліш Л. “Люблю я свій прекрасний край” / Л.Куліш // Наддніпрянська правда. – 1983. – 13 лютого.
12. Література рідного краю: методичний посібник / автори Немченко Г.В., Немченко І.В.-Херсон, 1994. – 100 с.

13. Літературознавча енциклопедія: у 2 т. – К.,2007.
14. Лопушинський І. З когорти славетних: трагічна доля Миколи Чернявського / І.Лопушинський // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник. – Вип. 7. – К.–Херсон : Просвіта, 2010. – С. 163-174.
15. Микола Чернявський: літературні розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон, 1998. – 63 с.
16. Микола Чернявський – письменник, громадський діяч, педагог: тези доп. наук. конф. – Херсон,1993. – 85 с.
17. Неживий О., Нежива Л. Література рідного краю: підручник-хрестоматія: 10 клас. – Луганськ, 2001. – С.37-45.
18. Немченко І.В. Будівничий вільної України [М.Чернявський] / Іван Немченко // Слово і час. – 1993. – № 1. – С.21-25.
19. Немченко І. В. Постаць Миколи Чернявського як просвітника й письменника в оцінках Володимира Кедровського та Яра Славутича / Іван Немченко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори) : літературно-науковий збірник.- Вип. 14. – К.–Херсон : Просвіта, 2018. – С. 44-56.
20. Немченко І.В. Проза Херсонщини: крізь епохи і відстані // Білий берег: Українська проза Херсонщини кінця ХІХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2009. – С.5-16.
21. Олексюк О. Просвітянину Миколі Чернявському – 150 / О.Олексюк // Голопристанська Littera: літературно-просвітницький альманах. – Випуск 2. – К.– Херсон: Просвіта, 2018. – С.26-32.
22. Погребенник Ф. Микола Чернявський / Ф.Погребенник // З порога смерті: Письменники-України – жертви сталінських репресій: Вип.1. – К.,1991. – С.448-449.
23. Славимо рідний край : матеріали міжрегіональної науково-практичної конференції «Микола Чернявський у вінку українського культурного відродження». – Донецьк – Добропілля, 2011. – 158 с.
24. Творчі обрії Миколи Чернявського: зб. статей. – Херсон, 1998. – 46 с.
25. Чернявський М. Вибране / М.Чернявський. – Херсон: Гілея, 2018. – 359 с.
26. Шумило Н. Не переступити межю / Н.Шумило // Друг читача. – 1991. – 11 грудня.
27. Шумило Н. Микола Чернявський / Н.Шумило // Гроно нездоланих співців: літературні портрети. – К.,1997.

Практичне заняття № 6

Тема : Творчість Івана Дніпровського

План

1. Поетична творчість І.Дніпровського:
 - а) мотиви та образи лірики: “Ми йдемо”, “Моя муза”, “Безпритульні”, “1922”, “Не на майдан, не на редут”, “Хай покладуть мене в труну так звану”, “Одпливають мережані баржі”; б) проблематика поеми “Плуг”.
2. Художня специфіка поезії І.Дніпровського.
3. Тематичні обрії прози письменника: а) антивоєнні повісті та оповідання “Долина угрів”, “Анабазис”; б) тема громадянської війни: “Анатема”.
4. Художня своєрідність прози І.Дніпровського.
5. Огляд драматургії письменника: “Любов і дим”, “Яблуневий полон”.
6. Місце І.Дніпровського в літературному контексті доби.

Література

1. Акказієва Т. “Коли ж ми зустрінемося?” / Т.Акказієва // Степ. – 1992. – № 2. – С.37-44.
2. Бондар Ігор. Провидець українських хліборобів / Володимир Шемет у незакінченому романі І.Дніпровського “Народе мій” / І.Бондар // Березиль. – 1993. – № 1. – С.157-161.
3. Історія укр. літ ХХ ст. Кн. перша: 1910-1930-і рр. – К.: Либідь, 1993. – С. 720-724.
4. Крат А. Епістолярна спадщина М.Г. Куліша: спроба культурологічної розвідки / А.Крат // Степ. – 1992. – № 2. – С.44-57.
5. Кузякіна Н. Літературні портрети Івана Дніпровського // Сучасність. – 1992. – № 3. – С.123-124.
6. Література рідного краю: метод. посібник. – Херсон, 1994. – 100 с.
7. Насенко М. “Велика кров з малої рани” / Іван Дніпровський про Миколу Хвильового // Одержимість: крит. розвідки, портрети, відгуки. – К.: Молодь, 1990. – С.94-97.
8. Насенко Михайло. Наступ. Творчий шлях Івана Дніпровського // Яблуневий полон: Вибрані твори. – К.:Дніпро, 1985. – С.5-20.
9. Немченко Галина. Драматургія Івана Дніпровського // Південний архів. – Херсон, 1995. – № 5. – С.46-49.
10. Немченко І.В. Звукова організація поетичної мови Івана Дніпровського // Південний архів. – 2000. – Вип. УІІІ. – С. 10 – 15.
11. Немченко І.В. Поезія херсонської сторони // Вежі та вітрила: поезія Херсонщини кінця ХХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2007. – С.5-22.
12. Немченко І.В. Проза Херсонщини: крізь епохи і відстані // Білий берег: Українська проза Херсонщини кінця ХІХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2009. – С.5-16.

13. Параскевич П. Сторінки літературної Херсонщини / П. К. Параскевич. – Херсон, 2017. – 111 с.
14. Письменники Рад. України: 1917-1987: бібліографічний довідник.-К.: Рад. письменник, 1988. – С.190.
15. Семенюк Г.Ф. Українська драматургія 20-х років: посіб.для вчителя. – К.: Проза, 1993.
16. Сухопаров С. А душа кричить негодованою дитиною // Слава праці. – 1990. – № 3,4,6,14,17,22,36,41,44,57,69,73,109.
17. Творча індивідуальність Івана Дніпровського: тези наук. конф. – Херсон,1995. – 35 с.
18. Художній світ Івана Дніпровського: зб. статей. – Херсон,1995.

Практичне заняття № 7

Тема: Поезія Є.Фоміна

План

1. Обірвана пісня співця.
2. Основні мотиви лірики Є.Фоміна:
 - а) тема співця: “Поет”, “Перегортаю сторінки”, “Весняне”, “Віртуоз”, “Радість”;
 - б) мистецькі мотиви: “Андріївський собор”, “Чернеча гора”, “Руставелі”;
 - в) патріотична тема: “Елегія”, “Україні”, “Дніпро”, “Пощади ворогу не буде”, “Слов’янська душа золота”;
 - г) материнська тема: “Матері”, “Мати”;
 - г) тема історичного минулого, людської пам’яті: “Плач Ярославни”, “Золоті ворота”, “Могила бійців”;
 - д) інтимна й пейзажна тема: “Романс”, “Од слова першого...”, “Гроза”, “Асканія-Нова”, “Хмарина”, “Море”.
3. Художні особливості лірики поета.
4. Поеми співця, їх проблематика, стильові прикмети.
5. Місце Є.Фоміна в літературному контексті доби.

Література

1. Голобородько Я.Ю. Поезія Євгена Фоміна у літературному процесі 30-х років ХХ століття / Я.Ю.Голобородько // Українська література в загальноосвітній школі. – 2006. – № 5. – С. 11-15
2. Голобородько Я.Ю. Поетичні канони Євгена Фоміна / Я.Ю.Голобородько // Дивослово. – 2003. – № 6. – С.10-14.
3. Голобородько Я.Ю. Естетичні альтернативи Євгена Фоміна: пошуки елітарної свідомості / Я.Ю.Голобородько // Голобородько Я.Ю. Південний ареал. Консорціум літературної Таврії: роман-монографія. – К, 2007. – С.294-308.
4. Дячков В. Євген Фомін / В. Дячков // Українські радянські письменники: критичні нариси. – Вип.5. – К.: Рад. письменник, 1964. – С.43-71.
5. Дячков В. Чисте серце поета / В. Дячков // Дніпро. – 1967. – № 12. – С. 140-141.
6. Євген Фомін: бібліографічний покажчик. – Херсон, 2002. –
7. Ігнатенко М. Євген Фомін / М. Ігнатенко // Фомін Є. Поезії. – К., 1971. – С.5-8.
8. Кучерявенко Т., Немченко І. Художня специфіка фронтової лірики Євгена Фоміна // Південний архів. – 2000. – Вип. VIII. – С. 16-19.
9. Література рідного краю: методичний посібник / автори: Г.В. Немченко, І.В. Немченко. – Херсон, 1994. – 100 с.
10. Масенко Терень. Творча спадщина Євгена Фоміна / Т. Масенко // Фомін Є. Вибр. поезії. – К.: Дніпро, 1980. – С. 5-16.
11. Немченко І. Євген Фомін як дитячий письменник / І. Немченко // Євген Фомін: біобібліографічний покажчик. – Херсон, 2002. – С.18-34.
12. Немченко І.В. Поезія херсонської сторони // Вежі та вітрила: поезія Херсонщини кінця ХХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2007. – С.5-22.
13. Параскевич П.К. Наш земляк Євген Фомін / П.К.Параскевич // Параскевич П.К. Статті, тези, есе, інтерв'ю. – Херсон, 2017. – С.159-162.
14. Письменники Радянської України: 1917-1987: бібліографічний довідник. – К.: Рад письменник, 1988. – С. 615.
15. Соломахін А. Степовий край у поезіях Євгена Фоміна / А. Соломахін // Таврійський степ (Мій край): Вип. 4. – Каховка, Херсон, Київ, 2002. – С. 86-88.
16. Соломахін А.Ф. Художня своєрідність творів Євгена Фоміна / А. Соломахін // Таврійський степ (Мій край). – Каховка - Київ, 2000. – С. 102-117.
17. Фомін Є. Вибр. поезії / Є.Фомін. – К.: Дніпро, 1980.
18. Чепурний М. Євген Фомін: митець і громадянин: спогади про поета-земляка / М. Чепурний // Рад. освіта. – 1986. – 16, 23 вересня.

19. Шумілова А. Євген Фомін: поет, вільний від усяких “хворобливих” впливів / А. Шумілова // Вісник Книжкової палати. – 2006. – № 12. – С.39-40.

Практичне заняття № 8

Тема: М.Куліш – комедіограф

План

1. М.Куліш і розвиток жанру комедії в українській літературі XIX-XX ст.
2. Ідейно-тематичний зміст п'єси “Народний Малахій”.
3. Проблематика і образи комедії “Мина Мазайло”.
4. Трагікомічне звучання твору “Отак загинув Гуска”.

Література

1. Бесараб А. Пам'ятник Миколі Кулішу // Наддніпрянська правда. – 1988. – 23 листопада.
2. Бойченко В. Хто ж подолає байдужість: вшанувати пам'ять Миколи Куліша // Літературна Україна. – 1987. – 26 листопада.
3. Голобородько Я.Ю. Літературний процес Таврійського краю: навчально-методичний посібник. – Херсон, 2000. – 126 с.
4. Голобородько Я. Микола Куліш: аспекти життя й творчості: метод.реком.- Херсон,1995. – 16 с.
5. Голобородько Я. Микола Куліш: сучасний погляд / Я. Голобородько. – Харків: Основа, 2004. – 143 с.
6. Голобородько Я. Письменники і Херсон.- Херсон,2003. – 126 с.
7. Голобородько Я. Полюси інтелектуальної Таврії. – Херсон, 2000.
8. Голобородько Я. Творчість Миколи Куліша в контексті української та світової драматургії // Південний архів. Філологічні науки. Вип.VIII, Херсон ,2001. – С. 103 – 108.
9. Голобородько Я. Хронологія слова: письменники українського півдня. – Херсон, 2001. – С.70-105.
10. Голобородько Я. Художньо-естетична цивілізація Миколи Куліша. – Херсон, 1997. – 310 с.
11. Гришко М. До ювілею земляка // Наддніпрянська правда. – 1991. – 27 грудня.
12. Корнієнко Н. Лесь Курбас: Репетиція майбутнього. – К., 1998.
13. Кудрявцев Михайло. Вивчення творчості Миколи Куліша в школі: посібник для вчителя. – Тернопіль,2000.

14. Кузяєва О. Трагікомічне у п'єсі Миколи Куліша "Народний Малахій" // Південний архів.Філологічні науки. – Випуск XIX. – Херсон, 2002.
15. Кузякіна Н. П'єси Миколи Куліша: літ. і сценічна історія. – К., 1970.
16. Куліш Л. Живі сліди // Наддніпрянська правда. – 1987. – 13 грудня.
17. Літературне краєзнавство на уроках української літератури в 11 класі середньої школи: методичні рекомендації та розробки уроків / авт.Н.Чабан. – Херсон, 1993.
18. Микола Куліш: літературознавчі розвідки, бібліографічні нариси. – Херсон,2003.
19. Микола Куліш: Мина Мазайло: Біографія письменника. Стислий переказ твору. Аналіз тексту. Зразки учнівських творів: Посібник для 11 класу / автор-укладач В.В.Паращич. – Харків,2001.
20. Параскевич П. Він геній був... // Вісник Олешшя. – 1992. – 5 грудня.
21. Параскевич П. Сторінки літературної Херсонщини / П. К. Параскевич. – Херсон, 2017. – 111 с.
22. Прядка П. М.Г.Куліш і Олешки: біографічний нарис // Вісник Олешшя. – 1992. – 5,6,12 грудня.
23. Степ: херсонський літературний альманах. – Херсон, 1992. – №2. – 76 с.
24. Танюк Л. Живе слово Миколи Куліша // Наука і культура. – К., 1983.
25. Танюк Л. Драма Миколи Куліша // Куліш М. Твори: у 2 томах. – К.,1990. – Т.1. – С.3-35.
26. Танюк Л. "Читайте "Мину Мазайла", товариші!" // Вітчизна. – 1989. – № 1. – С.69-71.
27. Хом'як Т. Микола Куліш // Нові імена в програмі з української літератури. – К.,1993. – С.193-206.

Практичне заняття № 9

Тема: Творчість Миколи Братана

План

1. Життєві дороги Миколи Братана.
2. Поетична творчість 1950-1970-х років. Дебютна збірка письменника «Смаглява Таврія».

3. Ліричні книги поета 1980-1990-х років.
4. Поетична творчість Миколи Братана початку ХХІ ст.

Література

1. Братан М. Не цілована і юна: збірка віршів / М.Братан. – Херсон: Айлант, 2012. – 64 с.
2. Братан М. У дорозі до нас: вірші та поеми. – Херсон, 2010. – 351 с.
3. Висоцький А. Слово про подвиг // Степ. – 1995. – № 4. – С.203-213.
4. Відлуння сердець: збірка літературної студії «Кулішева криниця». – Херсон, 2011. – 263 с.
5. Голобородько Ю. Люди степу [рец.на книгу М.Братана “Бережина”] // Літ. Україна. – 1983. – 17 лютого.
6. Голобородько Ю. Перепели співають на врожай, на поліття [рец.на книгу М.Братана “Перепелина ніч”] // Наддніпрянська правда. – 1989.- 11 січня.
7. Загороднюк В. Від Семенівського шосе в поетичний космос / В.Загороднюк // Братан М. У дорозі до нас: вірші та поеми. – Херсон, 2010. – С.3-8.
8. Кацнельсон А.І. Братан Микола Іванович // Українська літературна енциклопедія: У 5 томах. – К., 1988. – Т.1. – С.229-230.
9. Література рідного краю: методичний посібник /автори: Немченко Г.В., Немченко І.В.-Херсон, 1994. – 100 с.
10. Микола Братан: рекомендаційний бібліографічний покажчик. – Херсон,2007.
11. Немченко І.В. Братан Микола Іванович / І.Немченко // Шевченківська енциклопедія : у 6 томах. – К., 2012. – Т.1. А-В. – С.503-504.
12. Немченко І.В. Зоря і смерть Миколи Братана / І.Немченко // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори). – Вип.7. – К. – Херсон : Просвіта, 2010. – С.285-288.
13. Немченко І.В. Матеріали до лекції «Поезія Миколи Братана» // Печатное слово. – 2007. – №3. – С.3-10.
14. Немченко І.В. Проза Херсонщини: крізь епохи і відстані // Білий берег: Українська проза Херсонщини кінця ХІХ – початку ХХІ століття. – Херсон, 2009. – С.5-16.
15. Немченко І.В. Шевченкіана Миколи Братана / І.Немченко // Серед степу широкого...: Шевченкіана Херсонщини. – Херсон, 2014. – С.133-150.
16. Олексюк О. Поетика творів Миколи Братана. – Херсон-Київ,1999. – 42 с.
17. Ракович В. Осінь патріарша: до 60-річчя від дня народження М.І.Братана // Губернія. – 1994. – № 12.
18. Степовик Л. Зерниста сіль землі [рец.на книгу М.Братана “Озерниця”] // Наддніпрянська правда. – 1982. – 21 травня.

19. Троян Г. Перепелина ніч [рец.на книгу М.Братана “Перепелина ніч”] // Ленінський шлях. – 1989. – 18 лютого.
20. Шевченко О. Зоряний шлях / О. Шевченко // Відлуння сердець: збірка літературної студії «Кулішева криниця». – Херсон, 2011. – С.12-21.
21. Щерба Т. Золота вага долі: літературний портрет М.Братана. – Херсон, 2010.
22. Щерба Т. Широкі обрії неспокоїного серця (Микола Братан) // Щерба Т. Цілющі острови духовності: Література Таврійського краю: Навчально-методичний посібник для вчителів. – Херсон, 2001. – С.35-54.

Практичне заняття № 10

Тема: Лірика А.Бахути

План

1. Життєвий і творчий шлях письменника.
2. Жанрове і тематичне розмаїття віршів поета.
 - а) тема митця: “Хто хоче пекла – стань поетом...”, “Куля”, “Поет”, “Воскреслим”, “Жовтень”, “Відповідальність”, “Жалкування”;
 - б) патріотичні мотиви: “О, хто із нас тепер не радий...”, “Патріотична сповідь”, “Куди не йду – за мною слідом...”;
 - в) філософська лірика: “Промова до себе”, “Дні і ночі”, “Ейнштейнове нерозуміння”, “Етюд про філософію”, “Тяжіння”;
 - г) зразки сатири: “Раби сьогодні не голодні”, “Над свіжою могилою”, “Децо про смаки”, “Героїв тьма”.
3. Художня своєрідність лірики А.Бахути.
4. Місце поета в українській літературі ХХ століття.

Література

1. Анатолій Бахута: творчине з полку будетлянського // Клуб літераторів. – Вип. 1. – 1990. – 18 серпня.
2. Бахута Анатолій. Дань: Книга вибраних поезій. – Нова Каховка: ПІСЛ, 2004.
3. Бахута А.П.: Біографія // Бахута Анатолій. Дань: Книга вибраних поезій. – Нова Каховка: ПІСЛ, 2004. – С. 12.
4. Гунько Олександр. Зоряна журба Анатолія Бахути // Бахута Анатолій. Дань: Книга вибраних поезій. – Нова Каховка: ПІСЛ, 2004. – С. 3-9.

5. Гунько О. “...Явище надзвичайне” // Клуб літераторів. Вип. 2. – 1990. – 3 листопада.
6. З любов'ю до рідного краю: Методичні рекомендації. – Херсон, 1995.
7. Кулик В. Анатолій Бахута: літературний портрет // Вісник Таврійської фундації (Осередку вивчення української діаспори): Літературно-науковий збірник. Випуск 5. — К.–Херсон: Просвіта, 2008. — С.223-230.
8. Література рідного краю: методичний посібник / Авт.: Г.В. Немченко, І.В. Немченко – Херсон, 1994.
9. Немченко І.В. Лірика Анатолія Бахути: до проблеми дослідження “шухлядної літератури” 70-80-х років // Тенденції розвитку української літератури та літературної критики нових часів: тези доп. та повід. міжвуз. наук. конф. – Харків, 1996.- С.45-46.
10. Немченко І.В. Поетичні обрії Анатолія Бахути // Південний архів. – 1995. – № 5. – С. 50-57.
11. Португальський А. Слово до читача // Передчуття: Поезії, проза. – Нова Каховка, 1994. – С. 3.
12. Пустова Т. Анатолій Бахута / Тетяна Пустова // Пустова Т. Джерела рідного міста.- Нова Каховка, 2008.- С.13-22.
13. Соломахіна Ю. “...Навіть там, де я йшов самотнім, я йшов – ніби цілий народ” // Каховська зоря. – 2003. – 23 січня.
14. Сухопаров С. Поет чи громадянин? Херсонські поети за роки перебудови. Анатолій Бахута // Клуб літераторів. – Вип. 3. – 1991. – 4 вересня.
15. “Я жив орлом, я грози пив, як вина”: прем'єра книги [“Дань” А.Бахути] // Каховська зоря. – 2004. – 3 червня.

Модуль самостійної роботи

1. Вивчити напам'ять вірші Дніпрової Чайки “Дешевий крам” та “На лимані”.
2. Вивчити напам'ять вірші М.Чернявського “Рідний край” (акровірш) та “Степ і степ, один без краю...”.
3. Вивчити напам'ять вірш Є.Фоміна “Елегія”.
4. Вивчити напам'ять вірш А.Бахути “Жалкування”.

Питання заліку з курсу “Літературне краєзнавство”

1. Літературне краєзнавство як наукова галузь.

2. Об'єкти і джерела літературного краєзнавства.
3. Форми і види літературно-краєзнавчої роботи.
4. З історії літературного краєзнавства на Херсонщині.
5. Альманахова традиція на Україні XIX-XXI ст.
6. Особливості літературного процесу на Херсонщині і в Таврії XIX- початку XX ст.
7. Поезії в прозі Дніпрової Чайки.
8. Реалістичний характер оповідань Дніпрової Чайки.
9. Прозові та драматичні казки Дніпрової Чайки.
10. Новелістика Д.Марковича.
11. Д.Маркович як драматург.
12. М.Чернявський – визначний український мислитель, письменник, просвітник.
13. Ліричні збірки М.Чернявського.
14. Історичні поеми М.Чернявського.
15. Проза М.Чернявського.
16. Б.Грінченко і Херсонщина.
17. Корифеї українського театру і наш край.
18. Особливості літературного процесу на Херсонщині в XX – на початку XXI ст.
19. Лірика Є.Фоміна, її тематика, образи, художня своєрідність.
20. Поеми Є.Фоміна.
21. Драматургія Є.Фоміна.
22. Поезія І.Дніпровського.
23. Проза письменника І.Дніпровського.
24. І.Дніпровський як драматург.
25. Драматургія М.Куліша.
26. Особливості творчості А.Бахути.
27. Романістика М.Братана.
28. Повісті та оповідання М.Братана.
29. Лірика М.Братана.

30. Драматургія М.Братана.
31. Збірки М.Василенка “Небовий ключ” та ”Очна ставка”, їх мотиви та образи, художня специфіка.
32. Поетичні збірки М.Василенка “Жменя дощу”, “Архітектура планиди”.
33. Поеми М.Василенка.
34. Історичний роман М.Василенка “Уламки імперії”.
35. Поезія А.Кичинського.
36. Лірика В.Кулика. Пісенна творчість митця.
37. Поезія В.Пузиренка.
38. Мотиви та образи поезій Василя Жураківського.
39. Тематичні обрії лірики Василя Загороднюка.
40. Художня своєрідність книг Анатолія Крата.
41. Поезія В. Піддубняка.
42. Проблематика та образи віршів Анатолія Полуфакіна.
43. Лірика О.Гунька.
44. Творчість А.Марущака.
45. Поезія Алли Тютюнник.
46. Проза Алли Тютюнник.
47. Творчість Валентини Наумич.
48. Творчість Наталі Коломієць.
49. Поезія Олесі Кузьменко.
50. Лірика Людмили Степаненко.
51. Поезія Наталки Музики.
52. Здобутки сучасної херсонської прози (В. Вальд, Н. Чернишенко, Ю. Чернієнко).
53. Іншомовні письменники Херсонщини (Творчість Б.Лавреньова, К.Кудієвського, А.Дрозд або ін.).
54. Херсонські письменники в зарубіжжі (Яр Славутич, М. Понеділок, А.Крат, В. Друзяка, А. Барнетт, Н. Теленчук або ін.).

